

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VANDENILIO
ĮSTATYMAS**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato teisinius santykius, susijusius su vandenilio gamyba, perdavimu, skirstymu, saugojimu, tiekimu ir su tuo susijusios infrastruktūros plėtra, eksploatavimu ir prijungimu, taip pat vandenilio veiklos licencijavimu, leidimų išdavimu ir vandenilio patekimo į rinką sąlygomis. Įstatymas reglamentuoja vandenilio sektoriaus organizavimo ir funkcionavimo principus, rinkos dalyvių teises ir pareigas bei priemones vandenilio tiekimo patikimumui užtikrinti ir bendrajai Europos Sąjungos vidaus rinkai kurti.

2. Šio įstatymo tikslas – sudaryti teises, finansines ir organizacines prielaidas konkurencingos, patikimos ir ekonomiškai pagrįstos vandenilio rinkos Lietuvos Respublikoje sukūrimui, kartu užtikrinant saugią ir techninius reikalavimus atitinkančią vandenilio infrastruktūrą, skaidrią rinkos veiklą, vartotojų teisių apsaugą ir prisidedant prie nacionalinių energetikos, klimato kaitos mažinimo, energetinio saugumo ir energetikos sistemos integracijos tikslų įgyvendinimo.

3. Jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip, vandenilio sektorius Lietuvos Respublikoje kuriamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinamą Nacionalinę darbotvarkę „Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“ ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (ar) pažangos uždavinius ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane, pateiktame pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, numatytas įgyvendinimo priemonės ir įvertinant energetikos sektoriaus integracijos galimybes, poreikį užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, taip pat energijos tiekimo vartotojams kokybės, vartojimo efektyvumo, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Ilgalaikis vandenilio sektoriaus vystymo ir plėtros planavimas turi būti pagrįstas moksliniu, technologiniu ir ekonominiu įvertinimu.

4. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Buitinis vandenilio vartotojas** (toliau – buitinis vartotojas) – vartotojas, perkantis vandenilį naudoti savo namų ūkio reikmėms, nesusijusioms su ūkine komercine ar profesine veikla.

2. **Didelio grynumo vandenilis** – vandenilis, atitinkantis grynumo ir kitus kokybės parametrus, nustatytus vandenilio sistemos operatorių naudojimui vandenilio sistema taisyklėse.

3. **Didmenininkas** – fizinis ar juridinis asmuo, didmeninis klientas, kuris nėra vandenilio perdavimo tinklo operatorius ar vandenilio skirstymo tinklo operatorius ir kuris perka vandenilį ketindamas jį perparduoti sistemoje, kurioje asmuo yra įsisteigęs, arba už jos ribų.

4. **Finansinio kompensavimo mechanizmas** – teisės naudotis vandenilio perdavimo tinklais kainodaros sistema, pagal kurią paskirstomos vandenilio perdavimo tinklų operatorių pajamos tarpvalstybiniuose įleidimo ir išleidimo taškuose, kai, skatinant vandenilio regioninės rinkos integraciją, tarpvalstybiniuose sujungimo taškuose yra netaikomi jokie tarifai.

5. **Galutinis vartotojas** – vartotojas, perkantis vandenilį savo reikmėms.

6. **Gamtinių dujų infrastruktūros paskirties keitimas** – esamos gamtinių dujų infrastruktūros techninis patobulinimas ar modifikavimas, siekiant užtikrinti, kad ji būtų skirta grynam vandeniliui naudoti.

7. **Geografiškai ribotas vandenilio tinklas** – vandenilio tinklas, neprijungtas prie vandenilio sistemos ir skirtas mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliui ar vandeniliui iš atsinaujinančių energijos išteklių, įrengtas geografiškai ribotoje pramoninėje ar komercinėje teritorijoje, arba vandenilio vamzdynas, neprijungtas prie vandenilio sistemos ir skirtas mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliui ar vandeniliui iš atsinaujinančių energijos išteklių tiesiogiai paskirstyti į vandenilio vartotojo įrenginį.

8. **Išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmas** – naudojimosi vandenilio perdavimo tinklu kainodaros modelis, užtikrinantis, kad būsiami vandenilio perdavimo tinklo naudotojai prisidėtų prie pradinių vandenilio perdavimo tinklo įrengimo išlaidų pagal Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnį ir 72 straipsnio 1 dalies g punkte priimtą Tinklų kodeksą.

9. **Išmanioji vandenilio apskaitos sistema** – elektroninė sistema, kuria galima išmatuoti į vandenilio tinklą įleidžiamo arba iš tinklo suvartojamo vandenilio kiekį. Išmanusis vandenilio apskaitos prietaisas yra sudedamoji išmaniosios vandenilio apskaitos sistemos dalis.

10. **Jungtinis operatorius** – juridinis asmuo, kuris tuo pačiu metu vykdo dvi ar daugiau veiklų, susijusių su gamtinių dujų ir (ar) vandenilio perdavimu, skirstymu, saugojimu ar terminalų eksploatavimu, laikydamasis šio įstatymo nustatytų veiklos atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimų.

11. **Mažasis vandenilio saugojimo įrenginys** – vandenilio laikymo talpykla, kuriame saugoma iki 100 kg vandenilio.

12. **Mažo anglies dioksido pėdsako kuras** – perdirbtos anglies kuras, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 35 punkte, mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis ir sintetinis dujinis ir skystasis kuras, kurio energinė vertė gaunama naudojant mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį, atitinkantis 70 % išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo ribą, palyginti su nebiologinės kilmės kurui iš atsinaujinančiųjų išteklių taikoma lyginamojo iškastinio kuro verte, nustatyta metodikoje, priimtoje pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 29a straipsnio 3 dalį.

13. **Mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis** – vandenilis, kurio energinė vertė gaunama iš neatsinaujinančiųjų išteklių ir kuris atitinka 70 % išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo ribą, palyginti su nebiologinės kilmės kurui iš atsinaujinančiųjų išteklių taikoma lyginamojo iškastinio kuro verte, nustatyta metodikoje, pagal kurią įvertinamas išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas naudojant atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintą nebiologinės kilmės kurą ir perdirbtos anglies kurą ir kuri priimta pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 29a straipsnio 3 dalį.

14. **Nebuitinis vandenilio vartotojas** (toliau – nebutinis vartotojas) – vartotojas, perkantis vandenilį naudoti ne savo namų ūkio reikmėms.

15. **Prijungimo prie vandenilio tinklo taškas** – vieta, kurioje vartotojo, vandenilio gamintojo ar kito vandenilio sistemos operatoriaus sistema prijungiama prie vandenilio sistemos.

16. **Regioninė vandenilio rinka** (toliau – regioninė rinka) – vandenilio rinka, apimanti dvi ar daugiau gretimų vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemas.

17. **Vandenilio gamintojas** – fizinis ar juridinis asmuo vykdamas vandenilio gamybos veiklą teisės aktų nustatyta tvarka ir atsakingas už pagaminto vandenilio atitiktį kilmės ir saugos reikalavimams.

18. **Vandenilio gamybos įrenginys** – įrenginys, skirtas iš įvairių žaliavų pagaminti vandenilį ir kuri yra sudėtinė vandenilio gamyklos dalis.

19. **Vandenilio gamykla** – statinys, kuriame yra visuma tarpusavyje technologiškai susijusių vandenilio gamybos statinių, įrenginių ir jų technologinių priklausinių, skirtų vandenilio gamybai.

20. **Vandenilio išleidimo punktas** (toliau – išleidimo punktas) – vandenilio tinklo vieta, kurioje vandenilio tinklo naudotojams taikomos pajėgumų užsakymo procedūros bei kurioje įrengta technologinė įranga (vandenilio dujų apskaitos, kokybės kontrolės, duomenų valdymo ir kt.), skirta vandeniliui išleisti iš vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemos į transporto priemones, siekiant pristatyti vandenilį vartotojams.

21. **Vandenilio išleidimo taškas** (toliau – išleidimo taškas) – vieta, kurioje vandenilio tinklo naudotojams taikomos užsakymo procedūros ir kuriuo suteikiama galimybė išleisti vandenilį iš vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemos.

22. **Vandenilio įleidimo ir išleidimo sistema** – naudojimosi vandenilio tinklais modelis, pagal kurį vandenilio sistemos naudotojai nepriklausomai nuo transportavimo maršruto užsako teisės naudotis pajėgumais įleidimo ir išleidimo taškuose ir (ar) įleidimo ir išleidimo punktuose, tam, kad transportuoti vandenilį iš bet kurio įleidimo taško ir (ar) įleidimo punkto į bet kurį išleidimo tašką ir (ar) išleidimo punktą (ir/ar naudotis saugyklomis), atsižvelgiant į turimus užsakytus pajėgumus ir vadovaujantis naudojimosi vandenilio tinklais taisyklių nuostatomis.

23. **Vandenilio įleidimo punktas** (toliau – įleidimo punktas) – vandenilio tinklo vieta, kurioje vandenilio tinklo naudotojams taikomos pajėgumų užsakymo procedūros ir kurioje įrengta technologinė įranga (vandenilio dujų apskaitos, kokybės kontrolės, duomenų valdymo ir kt.), skirta transporto priemonėmis pristatomoms vandenilio dujoms saugiai įleisti į vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemą.

24. **Vandenilio įleidimo taškas** (toliau – įleidimo taškas) – vieta, kurioje vandenilio tinklo naudotojams taikomos užsakymo procedūros ir kurioje suteikiama galimybė įleisti vandenilį į vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemą.

25. **Vandenilio įmonė** – juridinis asmuo, kuris atlieka bent vieną iš šių funkcijų: vandenilio gamyba, transportavimas, saugojimas, tiekimas, pirkimas ar laikymas arba vandenilio terminalo eksploatavimas, kuris yra atsakingas už su tomis funkcijomis susijusias komercines, technines ar priežiūros užduotis ir kuris nėra galutinis vartotojas.

26. **Vandenilio jungtis** – tarpvalstybinė jungtis, valstybių narių sieną kertantis arba tarp valstybių narių nutiestas vandenilio tinklas, kurio paskirtis – sujungti tų valstybių narių nacionalinius vandenilio tinklus, arba vandenilio tinklas tarp valstybės narės ir trečiosios valstybės iki valstybių narių teritorijos ar tos valstybės narės teritorinės jūros.

27. **Vandenilio kokybė** – vandenilio grynumas ir užterštumas pagal vandenilio sistemai taikomus vandenilio kokybės standartus.

28. **Vandenilio laikymas vamzdyne** – suslėgto didelio grynumo vandenilio laikymas vandenilio tinkluose, išskyrus laikymą įrenginiuose, skirtuose vien tik vandenilio tinklo operatorių funkcijoms atlikti.

29. **Vandenilio perdavimo tinklas** – didelio grynumo vandeniliui transportuoti skirtas vamzdynų tinklas, su juo susiję įrenginiai ir statiniai bei priemonės šiam tinklui veikti, visų pirma tinklas, kuris apima vandenilio jungtis arba kuris yra tiesiogiai prijungtas prie vandenilio saugyklų, vandenilio terminalų arba dviejų ar daugiau vandenilio jungčių, arba kurio pagrindinė paskirtis transportuoti vandenilį į kitus vandenilio tinklus, vandenilio saugyklas ar vandenilio terminalus, neatmetant galimybės, kad tokie tinklai bus naudojami tiekimui tiesiogiai prijungtiems vartotojams.

30. **Vandenilio perdavimo tinklo operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra atsakingas už vandenilio perdavimo tinklo eksploatavimą, techninės priežiūros užtikrinimą bei, prireikus, už vandenilio perdavimo tinklo plėtrą konkrečioje teritorijoje ir, kai taikytina, už vandenilio perdavimo tinklo sujungimą su kitais vandenilio tinklais bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis tinklo gebėjimas patenkinti pagrįstą vandenilio transportavimo paklausą.

31. **Vandenilio perdavimo tinklo savininkas** – asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso vandenilio perdavimo tinklas.

32. **Vandenilio perdavimo tinklo valdytojas** – asmuo, kuris valdo vandenilio tinklą kitais negu nuosavybės teisė teisėtais pagrindais.

33. **Vandenilio pristatymo vieta** – vieta, kurioje baigiasi vandenilio perdavimas vandenilio perdavimo tinklu ar vandenilio skirstymas vandenilio skirstomuoju tinklu ir kurioje vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklo operatorius pateikia vandenilį vandenilio sistemos naudotojui ar vartotojui.

34. **Vandenilio rinkos dalyvis** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris perka, parduoda ar gamina vandenilį arba kuris yra laikymo paslaugų operatorius, be kita ko, teikdamas prekybos pavedimus vienoje ar daugiau vandenilio rinkų, įskaitant balansavimo rinkas.

35. **Vandenilio saugykla** – didelio grynumo vandeniliui laikyti skirta saugykla, statinys, kuriame gali būti saugoma virš 7500 kg vandenilio, nepriklausomai nuo saugojimo būdo. Ji apima didelę, visų pirma požeminę, vandenilio talpyklą, taip pat vandeniliui laikyti skirtą vandenilio terminalo dalį, bet neapima mažų ir vidutinių vandenilio saugojimo įrenginių.

36. **Vandenilio saugyklos operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris atlieka vandenilio laikymo funkciją ir yra atsakingas už vandenilio saugyklos eksploatavimą.

37. **Vandenilio sistema** – vandenilio tinklai, vandenilio saugyklos, vandenilio terminalai bei kita infrastruktūra, naudojama didelio grynumo vandenilio transportavimui ir saugojimui.

38. **Vandenilio sistemos naudotojas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris tiekia vandenilį į sistemą arba kuriam vandenilis tiekiamas iš sistemos.

39. **Vandenilio sistemos balansavimas** (toliau – sistemos balansavimas) – įleidžiamo ir išleidžiamo vandenilio kiekio perdavimo ir (ar) skirstymo sistemose išlyginimas, užtikrinant patikimą sistemos veikimą, slėgio palaikymą ir rinkos dalyvių prievolių vykdymą.

40. **Vandenilio skirstymo tinklas** – didelio grynumo vandeniliui transportuoti skirtas vietos ar regioninis vamzdynų tinklas, pirmiausia naudojamas tiekimui tiesiogiai prijungtiems vartotojams, kuris neapima vandenilio jungčių ir kuris nėra tiesiogiai prijungtas prie vandenilio saugyklų ar vandenilio terminalų.

41. **Vandenilio skirstymo tinklo operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra atsakingas už vandenilio skirstymo tinklo eksploatavimą, techninės priežiūros užtikrinimą bei, prireikus, už vandenilio skirstymo tinklo plėtrą konkrečioje teritorijoje, taip pat už jo sujungimą su kitais vandenilio tinklais bei už ilgalaikio tinklo gebėjimo patenkinti pagrįstą vandenilio transportavimo paklausą užtikrinimą.

42. **Vandenilio terminalas** – infrastruktūra, skirta skystajam vandeniliui arba skystajam amoniakui iškrauti ir transformuoti į dujinį vandenilį, kad jį būtų galima įleisti į vandenilio tinklą ar gamtinių dujų sistemą, arba dujiniam vandeniliui suskystinti ir pakrauti, apimanti įrenginius

papildomoms paslaugoms teikti ir laikinojo laikymo įrenginius, kurių reikia, kad būtų galima vykdyti transformavimo procesą ir vėliau įleisti vandenilį į vandenilio tinklą, bet neapimanti vandeniliui laikyti skirtos vandenilio terminalo dalies.

43. **Vandenilio terminalo operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris atlieka skystojo vandenilio ar skystojo amoniako iškrovimo ir transformavimo į dujinį vandenilį, kad jį būtų galima įleisti į vandenilio tinklą ar gamtinių dujų sistemą, funkciją arba dujinio vandenilio suskystinimą ir pakrovimą ir yra atsakingas už vandenilio terminalo eksploatavimą.

44. **Vandenilio tiekimas** – tai vandenilio pardavimas galutiniam vartotojui, kai vandenilis perduodamas per vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklus, vandenilio saugyklas ar terminalus pagal sutartis. Vandenilio tiekimu nelaikomas vandenilio naudojimas savoms reikmėms, tiesioginis vandenilio pardavimas ar tiekimas transporto sektoriui, degalinėms ar kitiems vartotojams, kai vandenilis neperduodamas per vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklus, saugyklas ar terminalus.

45. **Vandenilio tiekimo įmonė** (toliau – vandenilio tiekėjas) – fizinis ar juridinis asmuo, kuris atlieka vandenilio tiekimo funkciją.

46. **Vandenilio tiekimo saugumas** (toliau – tiekimo saugumas) – vandenilio tiekimo patikimumas ir techninis saugumas.

47. **Vandenilio tiekimo sutartis** – vandenilio tiekimo sutartis, išskyrus sutartis dėl vandenilio rinkos išvestinių finansinių priemonių.

48. **Vandenilio tinklas** – sausumoje ir (ar) jūroje esančių vamzdynų tinklas, naudojamas didelio grynumo vandeniliui transportuoti ir apimantis vandenilio perdavimo ir vandenilio skirstymo tinklus.

49. **Vandenilio tinklo naudotojas** – vandenilio tinklo operatoriaus klientas ar potencialus klientas arba pats vandenilio tinklo operatorius tiek, kiek tam vandenilio tinklo operatoriui tai būtina jo su vandenilio transportavimu susijusioms funkcijoms vykdyti.

50. **Vandenilio tinklo operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris vykdo vandenilio transportavimo funkciją ir yra atsakingas už vandenilio tinklo eksploatavimą, techninės priežiūros užtikrinimą bei, kai taikytina, už jo plėtrą konkrečioje teritorijoje, taip pat už vandenilio tinklo sujungimą su kitais vandenilio tinklais ir ilgalaikio sistemos gebėjimo patenkinti pagrįstą vandenilio transportavimo paklausą užtikrinimą. Ši sąvoka apima vandenilio perdavimo tinklo operatorių ir vandenilio skirstymo tinklo operatorių.

51. **Vandenilio transportavimas** – vandenilio perdavimas ar skirstymas vandenilio tinklais, siekiant pristatyti jį vartotojams, išskyrus tiekimą.

52. **Vandenilis iš atsinaujinančių energijos išteklių** – vandenilis, pagamintas naudojant atsinaujinančią elektros energiją, paprastai elektrolizės būdu, atitinkantis Reglamento (ES) 2023/1184 reikalavimus.

53. **Vandenilio vartotojas** (toliau – vartotojas) – galutinis vartotojas (buitinis vartotojas ar nebutinis vartotojas) arba vandenilio įmonė, kuri perka vandenilį.

54. **Vartotojo vandenilio sistema** (toliau – vartotojo sistema) – vartotojo žemės sklype ar nekilnojamajame daikte įrengti vamzdynai ir įrenginiai, skirti vandeniliui iš perdavimo ar skirstomojo vandenilio tinklo priimti ir saugiai naudoti vartotojo reikmėms.

55. **Vidutinis vandenilio saugojimo įrenginys** – vandenilio laikymo talpykla, kuriame gali būti saugoma nuo 100 iki 7500 kg vandenilio nepriklausomai nuo saugojimo būdo (suslėgto, suskystinto).

56. **Virtualus prekybos taškas** – nefizinis komercinis taškas vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemoje, kuriame sistemos dalyviai vykdo vandenilio pirkimo–pardavimo sandorius, nepriklausomai nuo konkrečių įleidimo ar išleidimo taškų, ir kuriems nereikia užsakyti perdavimo sistemos pajėgumų.

57. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatyme, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme ir Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme, Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) 2024/1789 ir šio Reglamento pagal 72, 73 ir 74 straipsnius priimtų nurodytų sričių tinklo kodeksuose ir gairėse (toliau – tinklo kodeksai ir gairės).

ANTRASIS SKIRSNIS VANDENILIO SEKTORIAUS VALDYMAS

3 straipsnis. Vandenilio sektoriaus veiklos reguliavimo bendrieji principai

1. Vandenilio sektoriaus veiklos valstybinis valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolė grindžiami šiais bendraisiais principais:

- 1) vandenilio gamybos, tiekimo ir vandenilio sistemos saugumo, atsparumo didinimo ir patikimumo;
- 2) į vartotojus orientuoto ir efektyvaus energijos vartojimo;
- 3) tvarumo skatinimo, darnios vandenilio sektoriaus plėtotės, įgyvendinant ilgalaikius valstybės aplinkos apsaugos, ekonominės, socialinės ir energetikos politikos tikslus;
- 4) strateginių energetikos srities dokumentų įgyvendinimo;
- 5) konkurencijos tarp vandenilio rinkos dalyvių, užtikrinant vandenilio prieinamumo ir pakankamumo vartotojams už ekonomiškai pagrįstą kainą;
- 6) nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo;
- 7) veiksmingu ir į ateities paklausą orientuotos vandenilio infrastruktūros diegimu bei vandenilio rinkos veikimu ir plėtra.

4 straipsnis. Vandenilio sektoriaus veiklos valdymo srities institucijos

1. Vandenilio sektoriaus veiklos valdymą, reguliavimą ir kontrolę Lietuvos Respublikoje pagal kompetenciją atlieka:

- 1) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;
- 2) Energetikos ministerija;
- 3) Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba);

2. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, įgyvendindama valstybės politiką vartotojų teisių apsaugos srityje, nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl vandenilio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo, taip pat buitinių vartotojų skundus ir ginčus dėl vandenilio tiekimo įmonių nesąžiningos komercinės veiklos.

5 straipsnis. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos funkcijos vandenilio sektoriuje

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija vandenilio sektoriuje:
  - 1) formuoja valstybės politikos strategines kryptis vandenilio sektoriuje;
  - 2) bendradarbiauja su užsienio valstybių vandenilio sektoriaus institucijomis, pagal kompetenciją atstovauja Lietuvai tarptautinėse organizacijose;
  - 3) tvirtina Veiklos vandenilio sektoriuje licencijavimo taisyklės (toliau – Licencijavimo taisyklės);
  - 4) tvirtina Buitinių vartotojų sistemų prijungimo prie vandenilio tinklų taisyklės;
  - 5) atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Energetikos ministerijos funkcijos vandenilio sektoriuje

1. Energetikos ministerija:

- 1) formuoja valstybės politiką vandenilio sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama;
- 2) skatina vandenilio perdavimo tinklo operatorių bendradarbiavimą regionų lygmeniu, įskaitant bendradarbiavimą tarpvalstybiniais klausimais ir vandenilio tinklo eksploatavimo klausimais;
- 3) pagal vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklų operatorių atliktą ir Tarybos patvirtintą ilgalaikės trukmės išlaidų ir naudos rinkai ekonominį vertinimą sprendžia dėl išmaniųjų apskaitos sistemų, kuriomis būtų padedama vartotojams aktyviai dalyvauti vandenilio tiekimo rinkoje, įdiegimo darbotvarkės;
- 4) rengia ir teikia Vyriausybei proporcingas laikinąsias priemones, taikytinas staiga įvykus vandenilio ar visos energetikos rinkos krizei ar iškilus grėsmei asmenų, vandenilio įrenginių arba vandenilio sistemos vientisumo saugumui;
- 5) inicijuoja ir pateikia siūlymus Vyriausybei dėl vandenilio perdavimo tinklo infrastruktūros įrengimo ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį finansavimo užtikrinimo priemonių (valstybės garantijos, laidavimo, turto įkeitimo ir kitų priemonių) taikymo, tuo atveju, kai yra siūloma taikyti išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmą;
- 6) rengia ir tvirtina Vandenilio vartojimo ir tiekimo taisykles (toliau – Tiekimo ir vartojimo taisyklės);
- 7) tvirtina į vandenilio sistemą tiekiamo vandenilio kokybės reikalavimus;
- 8) pagal Tarybos pateiktą vertinimą suteikia išimtį dėl vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus horizontalaus veiklų atskyrimo pagal šio įstatymo 41 straipsnio 2 ir 3 dalis;
- 9) nustato sutarčių su buitiniams vartotojais dėl vandenilio tiekimo, perdavimo, skirstymo ir naujų buitinių vartotojų vandenilio įrenginių prijungimo standartines sąlygas, kurias vandenilio įmonės paskelbia įmonių interneto svetainėse ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki sutarčių sudarymo ar sutarčių sąlygų pakeitimo.

7 straipsnis. Tarybos funkcijos vandenilio sektoriuje

1. Tarybos funkcijas, uždavinius, teises ir pareigas vandenilio sektoriuje nustato Energetikos įstatymas, šis ir kiti įstatymai bei Tarybos nuostatai.
2. Taryba šio įstatymo nustatytais atvejais išduoda licencijas ir leidimus verstis veikla vandenilio sektoriuje.
3. Taryba pateikia vertinimą dėl išimties suteikimo dėl vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus horizontalaus veiklų atskyrimo pagal šio įstatymo 41 straipsnio 2 ir 3 dalis.
4. Taryba suteikia išimtį geografiškai riboto vandenilio tinklo operatoriaus veiklų atskyrimui pagal šio įstatymo 34 straipsnyje numatytą tvarką.
5. Taryba kontroliuoja:
  - 1) kaip laikomasi vandenilio įmonių licencijuojamos ir leidimais kontroliuojamos veiklos sąlygų;
  - 2) vandenilio įmonių, kurių kainos yra reguliuojamos, veiklos sąnaudas;
  - 3) kad vandenilio tinklo operatorių skelbiama informacija apie sąlygas, suteikiančias teisę suinteresuotosioms šalims naudotis vandenilio sistemomis, būtų išsami ir tinkamai pateikta;
  - 4) kaip suteikiamos teisės naudotis vandenilio sistemomis;
  - 5) reguliuojamų ūkio subjektų apskaitų atskyrimą, siekiant išvengti veiklų kryžminio subsidijavimo;
  - 6) kaip laikomasi vandenilio jungčių valdymo, perkrovos valdymo, pajėgumų skirstymo taisyklių, esant poreikiui teikia privalomus nurodymus iš dalies pakeisti šias taisykles;

- 7) kaip laikomasi vandenilio įmonių teikiamų paslaugų ir kokybės rodiklių reikalavimų;
- 8) kaip laikomasi vandenilio sistemų saugumo ir patikimumo taisyklių;
- 9) kaip užtikrinamos vandenilio vartotojų teisės;
- 10) sutarties nutraukimo mokesčių leistinumą;
- 11) kaip laikomasi vandenilio tinklų operatorių veiklos rūšių atskyrimo reikalavimų;
- 12) kaip laikomasi patvirtintų sąlygų, metodikų ir (ar) kitų teisės aktų (dokumentų), kurių reikalaujama pagal šį įstatymą ir (ar) Europos Sąjungos teisės aktus;
- 13) kaip įgyvendinami reikalavimai, numatyti Europos Sąjungos teisės aktuose, reguliuojančiuose vandenilio sektorių, taip pat Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) sprendimai.

6. Taryba:

- 1) tvirtina Veiklos vandenilio sektoriuje leidimų išdavimo taisykles (toliau – Leidimų išdavimo taisyklės);
- 2) nustato vandenilio perdavimo, skirstymo ir saugojimo paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutines ribas ir tvirtina jų skaičiavimo metodikas;
- 3) tvirtina vandenilio įmonių reguliavimo apskaitos sistemos reikalavimus ir metodiką;
- 4) tvirtina vandenilio perdavimo ir skirstymo tarifus, jų skaičiavimo metodikas, taip pat ir įgyvendinama išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmą bei finansinio kompensavimo mechanizmą, kai jie taikomi;
- 5) prižiūri pajėgumų paskirstymą, atliekamą vandenilio perdavimo ir skirstymo operatorių, užtikrindama skaidrumo, nediskriminavimo, efektyvumo ir rinkos vientisumo principų laikymąsi;
- 6) stebi vandenilio perdavimo tinklų perkrovos valdymą, įskaitant ir vandenilio jungtis, ir perkrovos valdymo taisyklių įgyvendinimą;
- 7) tvirtina prisijungimo prie vandenilio tinklų įmokų apskaičiavimo metodiką ar principus ir, tais atvejais, kai nustatomi unifikuoti tarifai tam tikroms prijungiamų objektų grupėms, tvirtina prijungimo tarifus;
- 8) tvirtina vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklų operatorių parengtas prijungimo prie vandenilio tinklų tvarkas;
- 9) tvirtina vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus parengtas įrengimo, eksploatavimo ir apsaugos taisykles;
- 10) tvirtina vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus parengtas įrengimo, eksploatavimo ir apsaugos taisykles;
- 11) derina vandenilio tinklų operatorių parengtas vandenilio transportavimo paslaugos teikimo sutarčių standartines sąlygas;
- 12) tvirtina atsisakymo suteikti prieigą ir vartotojų atjungimo nuo vandenilio tinklo taisykles pagal Tarybos nustatytus objektyvius, skaidrius ir nediskriminacinius kriterijus;
- 13) nustato priskirtojo mokesčio ir finansinio pervedimo dydį ir taikymo trukmę ir jų nustatymo metodikas ir (arba) perkeliama turto vertę ir visų dėl to galinčių susidaryti pelno arba nuostolių paskirtį ir (arba) priskirtojo mokesčio įmokų paskirstymą kaip tai numatyta Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio 4 dalyje;
- 14) nustato vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus vandenilio tinklo išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį taikant išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmą ir jį pagrindžiančią metodiką, kaip tai numatyta Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio 3 dalyje tam, kad būtų nustatyti rinkos poreikius atitinkantys vandenilio transportavimo tarifai;
- 15) tvirtindama tarifus užtikrina, kad vandenilio perdavimo ir vandenilio skirstymo tinklo operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu didinti energijos

vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus;

16) derina vandenilio tinklų operatorių parengtas balansavimo paslaugų taisykles;

17) tvirtina reikalavimus vandenilio tinklų operatoriams dėl naudojimosi vandenilio tinklais sąlygų ir vandenilio tinklo operatoriaus parengtas naudojimosi vandenilio tinklu taisykles;

18) stebi vandenilio kokybės raidą ir, kai aktualu, vandenilio tinklo operatoriaus vykdomą vandenilio kokybės valdymą, taip pat su vandenilio kokybės valdymu susijusių sąnaudų raidą;

19) stebi, ar laikomasi vandenilio tinklo saugumo ir patikimumo taisyklių, ir peržiūri, kaip jų buvo laikomasi praeityje, vandenilio sistemų operatorių teikiamas ataskaitas dėl vandenilio nuotėkių aptikimo ir, jei reikia, remonto arba pakeitimo programą, taip pat skelbiamą kasmetinę statistinę informaciją apie vandenilio nuotėkių aptikimą ir remonto poreikį;

20) stebi per kiek laiko vandenilio tinklo operatoriai sujungia vamzdynus ir atlieka remonto darbus, kaip suteikiama teisė naudotis saugyklomis, vandenilio laikymo vamzdynuose ir kitomis papildomomis paslaugomis;

21) stebi rinkos atvėrimo ir konkurencijos vandenilio didmeninėje bei mažmeninėje prekyboje lygį ir veiksmingumą, skaidrumą, įskaitant vandenilio biržas, buitiniams vartotojams taikomas kainas, įskaitant išankstinio mokėjimo sistemas, pasiūlymų skaidrumą, kainų šuolius ir jų poveikį didmeninėms ir vartotojų kainoms, buitinių vartotojų mokamų kainų ir didmeninių kainų santykį, vandenilio tiekėjų pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo vandenilio tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, mokesčius už priežiūros paslaugas ir jų vykdymą, taip pat bendradarbiaujant su Konkurencijos taryba, visus konkurencijos iškraipymo ar apribojimo atvejus, įskaitant visos svarbios informacijos teikimą ir atitinkamų konkurencijos institucijų dėmesio atkreipimą į visus svarbius atvejus, visų pirma kai tai susiję su pažeidžiamais vartotojais ir energijos nepriteklių patiriančiais vartotojais;

22) užtikrina visiems vartotojams nediskriminacinę prieigą prie duomenų apie vartotojų suvartojimą, savalaikį tokių duomenų teikimą lengvai suprantama forma, prisideda prie keitimosi duomenimis procesų suderinimo rinkos procesams regioniniu lygmeniu;

23) užtikrina atvirą, skaidrų, efektyvų ir įtraukų procesą rengiant nacionalinį dešimties metų vandenilio perdavimo tinklo plėtros planą ir vandenilio skirstymo tinklo plėtros planą, viešai konsultuojasi su visais faktiniais ar potencialiais tinklo naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog jie yra potencialūs sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius;

24) derina vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus parengtą dešimties metų vandenilio perdavimo tinklo plėtros planą;

25) tvirtina jungtinius scenarijus, skirtus tinklų operatorių dešimties metų tinklų plėtros planams;

26) derina vandenilio skirstymo tinklo plėtros planą;

27) vykdo vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklo operatorių investicijų planų stebėseną, pateikia vandenilio perdavimo tinklo operatorių investicijų planų vertinimą atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka visos Europos Sąjungos tinklo plėtros planus, nurodytus Reglamento (ES) 2024/1789 60 straipsnyje, ir į tuos vertinimus įtraukia rekomendacijas iš dalies keisti tuos investicijų planus esant poreikiui;

28) šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų bei tiesiogiai taikomų Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių šio įstatymo reguliavimo dalyką, pagrindu priima teisės aktus, atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymų, tiesiogiai taikomu Europos Sąjungos teisės aktu ir ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautine sutartimi pavestas funkcijas.

8 straipsnis. Tarybos teisės ir įgaliojimai vandenilio sektoriuje

1. Taryba, siekdama šio įstatymo tikslų ir atlikdama šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas, turi teisę:

- 1) priimti privalomus sprendimus dėl vandenilio įmonių;
- 2) atlikti vandenilio rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam vandenilio rinkų veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones ir esant poreikiui bendradarbiauti su Konkurencijos taryba ir kitomis priežiūros institucijomis;
- 3) susipažinti su vandenilio įmonių sudaromomis sutartimis, susijusiomis su reguliuojamomis veiklomis, ir pareikalauti, kad vandenilio įmonės patikslintų tokias sutartis, kad šios atitiktų šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- 4) reikalauti iš vandenilio įmonių informacijos, kuri reikalinga šiame įstatyme nustatytoms Tarybos funkcijoms atlikti, ir nustatyti vandenilio įmonių jai teikiamos informacijos ir teikiamų derinti dokumentų pateikimo protingus terminus;
- 5) šio įstatymo, kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimų ir Tarybos ar kompetentingos Europos Sąjungos institucijos nurodymų nevykdančioms vandenilio įmonėms skirti šiame įstatyme, Energetikos įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas ir inicijuoti atsakingų asmenų patraukimą administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn.

TREČIASIS SKIRSNIS

VANDENILIO SEKTORIAUS VEIKLOS ORGANIZAVIMO TAISYKLĖS

9 straipsnis. Bendrieji vandenilio sektoriaus organizavimo principai

1. Vandenilio sektoriaus veiklos valdymo srities institucijos, vandenilio tinklų operatoriai, įgyvendindami šiame įstatyme nustatytas funkcijas, užtikrina, kad vandenilio rinka veiktų vadovaujantis bendraisiais rinkos organizavimo principais:

- 1) vandenilio kainos formuojamos remiantis paklausa ir pasiūla;
- 2) vandenilio perdavimo tinklo ir skirstymo tinklo operatoriai bendradarbiauja, kad suteiktų vandenilio tinklo naudotojams teisę laisvai rezervuoti įleidimo ir išleidimo pajėgumus, vandenilis transportuojamas per vandenilio įleidimo ir išleidimo sistemą;
- 3) vandenilio sistemos įleidimo ir išleidimo taškuose taikomi tokie tarifai, kurie leistų vandenilio sistemų operatoriams pilnai užsitikrinti Tarybos nustatytų leidžiamųjų pajamų surinkimą, o taip pat prisidėtų prie rinkos integracijos, tiekimo saugumo didinimo ir vandenilio tinklų sujungimo skatinimo;
- 4) toje pačioje įleidimo ir išleidimo sistemoje veikiančios įmonės keičiasi vandeniliu virtualiajame prekybos taške;
- 5) vandenilio tinklo naudotojai yra tiesiogiai arba netiesiogiai (už disbalansą atsakingoms šalimis deleguojant atsakomybę už disbalansą) atsakingi už savo balansavimo portfelių subalansavimą, kad kuo labiau būtų sumažinta būtinybė vandenilio perdavimo tinklo operatoriams imtis balansavimo veiksmų;
- 6) balansavimo veiksmai atliekami remiantis standartizuotais produktais laikantis tinklų balansavimo kodekso, nustatyto pagal Reglamentą (ES) 2024/1789, ir vykdomi prekybos platformoje arba naudojantis balansavimo paslaugomis pagal tinklo kodeksą;
- 7) rinkos taisyklėmis vengiama veiksmų, kuriais užkertamas kelias vandenilio paklausa ir pasiūla grindžiamai kainodarai;
- 8) vandenilio rinkoje laikomasi į vartotoją orientuoto ir efektyvaus energijos vartojimo požiūrio;
- 9) skatinamas likvidžios prekybos vandeniliu atsiradimas ir veikimas, skatinantis kainos formavimąsi ir skaidrumą;

10) sudaroma galimybė į rinkas integruoti vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių ir teikiant paskatas taupyti ir efektyviai vartoti energiją, mažinti paklausą, didinti paklausos lankstumą ir integruoti energetikos sistemą bei sudaryti palankesnes sąlygas siekti Sąjungos klimato ir energetikos tikslų;

11) užtikrinamos tinkamos investavimo paskatos, visų pirma skatinamos ilgalaikės investicijos į vandenilio sistemą, energijos kaupimą, energijos vartojimo efektyvumą, paklausos mažinimą ir paklausos valdymą, kad būtų tenkinami rinkos poreikiai bei sistemų integravimo poreikiai, ir būtų sudaromos palankesnės sąlygos sąžiningai konkurencijai ir energijos tiekimo saugumui, kartu įgyvendinant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, siekiant vengti investavimo paskatų, dėl kurių atsiranda neišnaudojamas turtas;

12) planuojant vandenilio tinklą, turi būti atsižvelgta į vandenilio paklausą sektoriuose, kurių priklausomybę nuo iškastinio kuro yra sunku sumažinti, atsižvelgiant į šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo potencialą, skatinamos iškastinių dujų paklausos mažinimo priemonės, ir jomis prisidedama prie apdairaus ir racionalaus gamtinių išteklių naudojimo ir Europos Sąjungos klimato ir energetikos tikslų įgyvendinimo;

13) siekiama pašalinti kliūtis tarpvalstybiniams vandenilio srautams tarp įleidimo ir išleidimo sistemų, jei tokių yra;

14) rinkos taisyklėmis skatinamas regioninis bendradarbiavimas ir integracija.

2. Taryba prižiūri, kad energetikos įmonėms būtų taikomos skaidrios, proporcingos ir nediskriminacinės taisyklės, mokesčiai ir režimas, t. y. prisijungimo prie vandenilio tinklo, patekimo į didmenines rinkas, prieigos prie duomenų, vandenilio tiekėjo pakeitimo proceso ir sąskaitų išrašymo tvarkos ir, kai taikoma, licencijavimo atžvilgiu.

10 straipsnis. Vandenilio tiekimas

1. Vandenilio tiekėjai turi teisę laisvai nustatyti vandenilio tiekimo kainas galutiniams vartotojams, vadovaudamiesi rinkos sąlygomis.

2. Vartotojai perka vandenilį iš jų pasirinkto vandenilio tiekėjo, vandenilio gamintojo šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Visi vartotojai turi teisę vienu metu turėti daugiau nei vieną vandenilio tiekimo sutartį su sąlyga, kad yra įdiegti reikiami prijungimo ir apskaitos taškai.

3. Vandenilį vartotojams tiekia vandenilio tiekimo įmonės, turinčios leidimą verstis tiekimo veikla, ir (ar) vandenilio gamintojai kaip nustatyta šio straipsnio 6 ir 7 dalyse. Tiekimo įmonė yra atsakinga už kokybės reikalavimus atitinkančio vandenilio patiekimą į vandenilio sistemą ir už tiekimo reguliarumą.

4. Tiekimo įmonė tiekia vandenilį nebutiniams vartotojams ir vandenilio įmonėms pagal dvišales sutartis. Nebutiniai vandenilio vartotojai ir vandenilio gamintojai (ar jų pasirinkti vandenilio tiekėjai), kurių sistemos yra prijungtos prie vandenilio tinklų, privalo sudaryti atskiras sutartis su vandenilio tinklų operatoriais dėl vandenilio transportavimo. Vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklų operatoriai privalo užtikrinti trečiųjų šalių prieigą prie tinklų nediskriminacinėmis ir skaidriomis sąlygomis.

5. Vandenilis butiniams vartotojams tiekiamas laikantis Tiekimo ir vartojimo taisyklėse nustatytų sąlygų ir tvarkos, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse sutarčių bendrųjų sąlygų. Bendrosios sutarčių sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, jose neturi būti kliūčių, trukdančių vartotojui naudotis savo teisėmis. Tokios sutartys privalo būti skelbiamos viešai.

6. Vandenilio gamintojas, kurio vandenilio gamykla nėra prijungta prie vandenilio perdavimo ar vandenilio skirstymo tinklo, turi teisę tiesiogiai parduoti vandenilį nebutiniams vartotojams pagal dvišales sutartis.

7. Nebuitiniai vandenilio vartotojai perka vandenilį iš tiekimo įmonių ir (ar) biržos ar tiesiogiai iš vandenilio gamintojų, kurių vandenilio gamykla nėra prijungti prie vandenilio tinklų. Tiesioginis pirkimas iš gamintojo nelaikomas vandenilio tiekimu ir laikomas prekyba vandeniliu.

8. Vartotojai turi teisę pakeisti vandenilio tiekimo įmonę. Prie vandenilio sistemos prisijungę vartotojai turi teisę pirkti vandenilį iš bet kurioje valstybėje narėje registruotų vandenilio tiekimo įmonių, kurios turi galimybę pateikti vandenilį vartotojui ir laikosi balansavimo taisyklių ir tiekimo saugumo reikalavimų ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų. Vartotojo prašymu vandenilio tiekėjas turi būti pakeistas per ne ilgesnį kaip trijų savaičių terminą nuo prašymo pateikimo dienos.

11 straipsnis. Biržos operatoriaus užduotys ir veikla

1. Biržos operatorius organizuoja prekybą vandenilio dujomis pagal biržos operatoriaus nustatytą tvarką, suderintą su Taryba.

2. Biržos operatorius bendradarbiauja su Taryba didmeninės prekybos vandenilio dujomis klausimais, ir vadovaudamasis Tarybos tvirtinamose Prekybos elektros energija, gamtinėmis ir vandenilio dujomis priežiūros taisyklėse nustatyta tvarka nedelsdamas Tarybai pateikia su įtartinais prekybos vandenilio dujomis sandoriais susijusią informaciją ir bet kurią kitą aktualią informaciją, kuri būtų reikalinga vandenilio biržos priežiūrai vykdyti, ypač apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.

3. Biržos operatorius yra atsakingas, kad biržoje sudarytų sandorių pagrindu parduotas ir įsigytas vandenilio dujų kiekis sutaptų, o už biržoje parduotų vandenilio dujų kiekių pateikimą į vandenilio perdavimo tinklą ir nupirktų vandenilio dujų kiekių paėmimą iš vandenilio perdavimo tinklo yra atsakingas biržos dalyvis.

4. Šio straipsnio 1–3 dalyse nustatyti reikalavimai, šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytos prekybos vandenilio dujomis, biržos operatoriaus priežiūros taisyklės ir reikalavimai netaikomi, kai biržos operatoriaus veiklą vykdo kitoje valstybėje narėje išduotą biržos operatoriaus veiklos licenciją turintis ūkio subjektas. Taryba ūkio subjekto, turinčio kitoje valstybėje narėje išduotą licenciją, suteikiančią teisę verstis biržos operatoriaus veikla, veiklos priežiūrą vykdo pagal 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo nuostatas.

12 straipsnis. Regioninis bendradarbiavimas ir integracija

1. Sprendimą dėl Lietuvos prisijungimo prie regioninės vandenilio rinkos priima Vyriausybė, įvertinusi Energetikos ministerijos ir Tarybos pateiktas išvadas dėl tokio sprendimo ekonominės naudos. Taryba, teikdama išvadą, vadovaujasi šio straipsnio 4 dalimi.

2. Regioninė vandenilio rinkos integracija gali apimti šias sritis:

- 1) regioninės vandenilio rinkos naudojimosi vandenilio perdavimo tinklais kainodaros modelį;
- 2) balansavimo režimą;
- 3) pajėgumų tarpvalstybiniuose vandenilio tinklų sujungimo taškuose paskirstymą;
- 4) investicijų planus;
- 5) leidimų ir licencijų, numatytų šiame įstatyme, išdavimo procedūras;
- 6) vandenilio tiekimo sąlygų suvienodinimą;
- 7) kitas sritis.

3. Taryba, esant teigiamam Vyriausybės sprendimui dėl regioninės rinkos sukūrimo, ir pasikonsultavusi su kitų regioninės rinkos valstybių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriais, gali priimti bendrą su kitomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis sprendimą dėl gretimų įleidimo ir išleidimo sistemų sujungimo ir atitinkamų įleidimo ir išleidimo sistemų sujungimo taškuose tarifų panaikinimo pagal Reglamento (ES) 2024/1789 7 straipsnio 8 dalį ir 17 straipsnio 4, 5 dalis. Tokiu atveju, Taryba kartu su kitomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis gali patvirtinti bendrus įleidimo ir išleidimo tarifų nustatymo principus,

netaikyti tarifų sujungimo taškuose tarp vandenilio perdavimo tinklų operatorių ir nustatyti tarp vandenilio perdavimo tinklų operatorių finansinio kompensavimo mechanizmą, skirtą su tarifų panaikinimu vandenilio perdavimo tinklų sujungimo taškuose tarp integracijoje dalyvaujančių vandenilio perdavimo tinklų operatorių susijusioms išlaidoms perskirstyti tarp vandenilio perdavimo tinklų operatorių, esančių bendroje regioninėje rinkoje.

4. Regioninės vandenilio rinkos vandenilio perdavimo paslaugų kainodaros modelis, pagal kurį paskirstomos vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus (operatorių) pajamos įleidimo ir išleidimo taškams, ir finansinio kompensavimo mechanizmas turi:

1) teikti ekonominę naudą šalies vandenilio sektoriaus dalyviams ir vandenilio sistemos vartotojams skatinant didesnę vandenilio rinkos likvidumą ir konkurencingumą, efektyvesnę vandenilio sistemos panaudojimą, mažinant vandenilio sistemos išlaikymo kaštus šalies vandenilio vartotojams ir (ar) vandenilio sistemos naudotojams;

2) užtikrinti kiekvienam iš vandenilio perdavimo tinklų operatorių nacionalinių reguliavimo institucijų nustatytas pajamų viršutines ribas;

3) užtikrinti, kad tarp įleidimo ir išleidimo taškų sistemos naudotojų nebūtų diskriminavimo ir kryžminio subsidijavimo, ir atitiktų kitus pagal Reglamentą (ES) 2024/1789 nustatytus tinklo kodekso principus;

4) būti suderintas su Taryba.

5. Regioninės vandenilio rinkos vandenilio perdavimo paslaugų kainodaros modelio ir finansinio kompensavimo mechanizmo projektą Tarybai gali pateikti vandenilio perdavimo tinklo operatorius, kuris kartu su kitais regioninės rinkos vandenilio perdavimo tinklų operatoriais buvo atlikęs viešąsias konsultacijas su vandenilio rinkos dalyviais ir dėl kurio susitarė visi regioninės vandenilio rinkos vandenilio perdavimo tinklų operatoriai. Toks vandenilio perdavimo tinklų operatorių susitarimas pasiekiamas, ir viešos konsultacijos gali būti atliekamos nuo 2033 m. sausio 1 d.

6. Vandenilio perdavimo tinklų operatoriai suderintą pasiūlymą dėl finansinio kompensavimo mechanizmo (jei jis tarpusavio sutarimu reikalingas) pateikia tvirtinti Tarybai ir atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms ne vėliau kaip iki 2035 m. gruodžio 31 d. Jeigu iki šios datos vandenilio perdavimo tinklų operatoriai nepasiekia bendro sutarimo, sprendimą per dvejus metus turi priimti Taryba kartu su kitomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis. Jeigu iki šios datos vandenilio perdavimo tinklų operatoriai nepasiekia bendro sutarimo, sprendimą per dvejus metus kartu priima Taryba ir atitinkamos kitų valstybių nacionalinės reguliavimo institucijos. Jei šios institucijos per nustatytą terminą nesusitaria, sprendimą priima Agentūra vadovaudamasi Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnio 10 dalimi.

7. Taryba, nustatydamą vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pajamų viršutines ribas, atsižvelgia į vandenilio perdavimo sistemos įleidimo ir išleidimo taškų sistemoje esančių vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus reguliuojamos veiklos būtinąsias sąnaudas ir mokamas ar gaunamas sumas pagal vandenilio perdavimo tinklo operatorių finansinio kompensavimo mechanizmą.

8. Regioninės rinkos priežiūrą ir stebėseną pagal kompetenciją, bendradarbiaudama su atitinkamų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, vykdo Taryba.

9. Iki finansinio kompensavimo mechanizmo įsigaliojimo taikomos galiojančios pajėgumų sutartys dėl pajėgumų rezervavimo perdavimo tinklų sujungimo taškuose tarp valstybių narių.

10. Išsamios šio straipsnio įgyvendinimui reikalingos nuostatos, įskaitant procesus ir terminus, taip pat finansinio kompensavimo mechanizmo peržiūros ir pakeitimo procedūrą, siekiant užtikrinti galimybę atsižvelgti į tarifų pokyčius ir vandenilio perdavimo tinklų plėtrą, nustatomos tinklo kodekse, kuris apibrėžtas pagal Reglamento (ES) 2024/1789 72 straipsnį.

13 straipsnis. Vandenilio sektoriaus kainų reguliavimas

1. Vandenilio sektoriuje nustatydamą viršutines paslaugų pajamų ribas, Taryba reguliuoja vandenilio perdavimo, skirstymo, vandenilio saugyklų paslaugų kainas.

2. Taryba rengia ir tvirtina šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų kainų ir (ar) viršutinių paslaugų pajamų ribų nustatymo metodikas.

3. Taryba, nustatydamą šio straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliuojamas kainas ir (ar) pajamų viršutines ribas:

1) nustato reikalavimus reguliuojamoms vandenilio įmonėms teikti paslaugas kainomis, pagrįstomis sąnaudomis, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, ir turi teisę pareikalauti, kad vandenilio įmonės įrodytų kainų pagrindimą sąnaudomis. Taryba turi teisę nustatyti privalomą protingumo kriterijų atitinkantį terminą šioms sąnaudoms pagrįsti. Jeigu per šį terminą asmuo neįrodo sąnaudų pagrįstumo, laikoma, kad asmens sąnaudos yra nepagrįstos;

2) nustato reikalavimus sąnaudų apskaitos sistemoms, metodams ir (arba) modeliams, skirtiems konkrečioms paslaugų rūšims teikti. Tokią apskaitos sistemą, metodą ir (arba) modelį Taryba privalo paskelbti viešai savo interneto svetainėje;

3) nustato sąnaudų padengimo ir skatinamojo reguliavimo mechanizmą, kuris turi skatinti vandenilio tinklo atsparumą, efektyvumą ir tvarumą;

4) užtikrina, kad vandenilio perdavimo, skirstymo sistemos ir saugojimo operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, mažinama administracinė našta, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus ir bandomuosius projektus. Siekdama didinti vandenilio vartojimo efektyvumą, nustatydamą vandenilio perdavimo, skirstymo ir vandenilio saugyklų paslaugų pajamų viršutines ribas ir vertindama paslaugų teikėjų pateiktas kainas ir tarifus, Taryba įvertina vandenilio perdavimo tinklo, skirstomųjų tinklų ir saugojimo operatorių veiklos sąnaudų sumažėjimą dėl efektyvumo priemonių diegimo, įskaitant sutaupymą dėl vandenilio perdavimo, skirstymo ar vandenilio saugyklų paslaugų teikimo ar investicijų į tinklus sąnaudų sumažėjimo bei optimalaus vandenilio tinklo eksploatavimo;

5) numato būtinas ir į vandenilio rinkos paklausos didėjimą, vandenilio tinklo fizinės ir kibernetinės saugos didinimą orientuotas investicijas, užtikrinančias saugią, atsparią, patikimą, efektyvią ir tvarią vandenilio įmonės veiklą bei vandenilio rinkos plėtrą;

6) parengia, konsultuojasi ir tvirtina skaidrias, aiškias finansinio kompensavimo mechanizmo metodiką, išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį metodiką ir priskirtojo mokesčio ir finansinio pervedimo apskaičiavimo metodiką pagal Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio 4 dalį bei atsižvelgia į šių mechanizmų taikymą, nustatydamą pajamų viršutines ribas ir naudojimosi vandenilio tinklais tarifus.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų reguliuojamų pajamų viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo periodui. Reguluojamų pajamų viršutinės ribos Tarybos sprendimu kartą per metus, ar esant pagrįstiems argumentams, ir dažniau, gali būti koreguojamos pasikeitus infliacijos lygiui, mokesčiams, vandenilio įmonių veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, vandenilio įmonėms atlikus su Taryba suderintas investicijas, taikant finansinio kompensavimo mechanizmą ir išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmą, priskirtojo mokesčio ir finansinio pervedimo mechanizmą, nepasiekus nustatytos pajamų viršutinės ribos arba ją viršijus, vandenilio įmonėms nukrypus nuo Tarybos patvirtintose pajamų viršutinių ribų skaičiavimo metodikose ir (ar) pagal išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmą nustatytą rodiklį. Vandenilio kainų reguliavimo periodas gali būti keičiamas motyvuotu Tarybos sprendimu. Tarybos sprendimas dėl vandenilio reguliavimo periodo pakeitimo pradedamas taikyti ne anksčiau kaip pasibaigus ankstesniajam vandenilio kainų reguliavimo periodui.

5. Konkrečias vandenilio perdavimo, skirstymo ir vandenilio saugyklų paslaugų kainas, neviršijančias nustatytų pajamų viršutinių ribų, kiekvienais metais nustato vandenilio įmonės. Konkrečios perdavimo, skirstymo ir vandenilio saugyklų kainos gali būti nustatomos du kartus per metus. Taryba, patikrinusi ir nustatčiusi, kad kainos apskaičiuotos nesilaikant kainų nustatymo reikalavimų, nustatytų pajamų viršutinių ribų skaičiavimo metodikose, kad jos diskriminuoja vartotojus ir (ar) yra klaidingos, vandenilio įmonėms pateikia nurodymus dėl konkrečių kainų

skaičiavimo. Vandenilio įmonės kainas ir privalo pakoreguoti ne ilgiau nei per 10 darbo dienų nuo Tarybos nurodymų gavimo. Jeigu vandenilio įmonės nevykdo Tarybos reikalavimo, Taryba vienašališkai nustato konkrečias kainas.

6. Vandenilio perdavimo ir skirstymo kainos nustatomos neatsižvelgiant į vandenilio transportavimo atstumą. Vartotojams ir vandenilio sistemos naudotojams vandenilio skirstymo kainos nustatomos atsižvelgiant į tai, koks vandenilio kiekis yra tiekiamas į vandenilio pristatymo vietą per vieną metų laikotarpį. Vandenilio perdavimo ir skirstymo kainos nustatomos ir diferencijuojamos pagal vandenilio kiekį ir (arba) vandenilio tinklo pajėgumus. Vandenilio kiekio ir vandenilio tinklo pajėgumų diferencijavimo principai nustatomi kainų nustatymo metodikose. Siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo tarp vartotojų grupių, reguliuojamos kainos ir jų diferencijavimo taisyklės skelbiamos viešai vandenilio perdavimo tinklo, skirstymo tinklo ir saugojimo operatorių interneto svetainėse, o jų nustatymo principai privalo būti pagrįsti, objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys.

7. Vandenilio perdavimo tinklo, skirstymo tinklo ir saugyklų operatoriai viešai savo interneto svetainėse skelbia šio straipsnio 5 dalyje nurodytas Tarybos patvirtintas kainas.

8. Vandenilio perdavimo operatoriaus prašymu Taryba gali vandenilio perdavimo tinklo išlaidas paskirstyti per laikotarpį taikant naudojamą vandenilio perdavimo tinklo prieigos tarifus pagal Tarybos patvirtintą išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį metodiką, siekiant užtikrinti, kad būsiami vandenilio tinklo naudotojai tinkamai prisidėtų prie pradinių vandenilio perdavimo tinklo įrengimo išlaidų. Taryba išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį metodikoje numato vandenilio perdavimo tinklo elementus ir atitinkamas sąnaudas, kurios gali būti įtrauktos į išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį, bei jo taikymo trukmę, kuri gali būti koreguojama Tarybos šiame straipsnyje nurodytoje metodikoje numatytu periodiškumu ir teisės aktų pagrindais.

9. Vandenilio perdavimo tinklo infrastruktūros įrengimo ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus išlaidų, kai yra taikomas išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmas, taip kaip numatyta šio straipsnio 8 dalyje ir Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio 3 dalyje, finansavimui teisės aktų nustatyta tvarka gali būti taikomos finansavimo užtikrinimo priemonės (valstybės garantija, laidavimas, turto įkeitimas ir kitos priemonės). Sprendimas suteikti finansavimo užtikrinimo priemones priimamas Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme nustatyta tvarka.

Siūlymą dėl finansavimo užtikrinimo priemonių taikymo Taryba, įvertinusi vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pateiktą pagrindžiančią informaciją ir Tarybos priimtą sprendimą dėl išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmo taikymo, pateikia Energetikos ministerijai. Energetikos ministerija, suderinusi sprendimo projektą su suinteresuotomis institucijomis, pateikia siūlymą Vyriausybei.

10. Taryba įvertina šio straipsnio 9 dalyje numatytas vandenilio perdavimo tinklo išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį finansavimo užtikrinimo priemones ir įtraukia tiesiogiai bei netiesiogiai su šiomis sąnaudomis susijusias pagrįstas vandenilio tinklo operatoriaus sąnaudas į vandenilio perdavimo paslaugų kainas pagal Tarybos patvirtintą išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį metodiką.

11. Vandenilio įmonės, vykdydamos Tarybos joms nustatytą šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytą reikalavimą, privalo Tarybos patvirtintomis sąlygomis, tvarka ir terminais parengti sąnaudų apskaitos sistemą, jos aprašymą pateikti Tarybai ir laikytis šios sąnaudų apskaitos sistemos. Sąnaudų apskaitos sistema ir jos skelbimo būdas turi atitikti Tarybos nustatytas sąnaudų apskaitos taisykles.

12. Iki vandenilio perdavimo tinklo eksploatavimo pradžios ir iki vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licencijos išdavimo datos patirtos pagrįstos veiklos ir kapitalo sąnaudos, plėtojant vandenilio perdavimo tinklą, yra laikomos pagrįstomis vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus sąnaudomis ir jos Tarybos nustatyta tvarka yra įtraukiamos į vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus reguliuojamo turto bazę ir (ar) priskirtąjį mokestį finansiniam pervedimui, ir (ar) kompensuojamos kitomis priemonėmis, remiantis šio įstatymo ir Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio nuostatomis.

13. Nusprendus netaikyti vandenilio perdavimo tarifų vandenilio perdavimo tinklų sujungimo taškuose tarp valstybių narių pagal Reglamento (ES) 2024/1789 7 straipsnio 8 dalį ir šio įstatymo 12

straipsnyje nustatyta tvarka, vandenilio perdavimo tinklo operatorius parengia finansinio kompensavimo sistemos tarpvalstybinės vandenilio infrastruktūros finansavimui užtikrinti tvarką. Rengdamas šią tvarką, vandenilio perdavimo tinklo operatorius vykdo išsamių konsultacijų procesą, kuriame dalyvauja visi atitinkami rinkos dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys.

14. Taryba suderina vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pateiktą vandenilio perdavimo tinklų operatorių finansinio kompensavimo tvarką.

15. Taryba, nustatydamą vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pajamų viršutines ribas, įvertina mokamas ar gaunamas sumas pagal finansinio kompensavimo tvarką ir įtraukia šias gautinas ir mokėtinas sumas į vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pajamų viršutines ribas.

16. Vandenilio terminalų paslaugų kainos nėra reguliuojamos, tačiau Taryba stebi naudojimosi vandenilio terminalais sąlygas ir jų poveikį vandenilio rinkai ir esant pagrįstoms aplinkybėms imasi veiksmų, reikalingų konkurencijai užtikrinti.

14 straipsnis. Apskaitos ir reguliuojamo turto bazės atskyrimas

1. Tvarkydami savo vidaus apskaitą, vandenilio įmonės privalo atskirai tvarkyti vandenilio terminalų, vandenilio saugojimo ir vandenilio transportavimo veiklos apskaitą, taip kaip ji turėtų būti tvarkoma, jeigu šių rūšių veikla verstųsi atskiros įmonės su joms priskirtu turtu, taip pat turi atskirai tvarkyti ir su vandenilio veikla nesusijusių veiklos rūšių apskaitą.

2. Vandenilio įmonės, kurių kainos yra reguliuojamos, ir kurios, vadovaudamosi Energetikos įstatymo 16 straipsnio 8 dalimi, nėra įpareigtos skelbti metinių finansinių ataskaitų interneto svetainėse, pasibaigus kiekvieniems finansiniams metams per keturis mėnesius praėjusių finansinių metų metines finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas, kai jos privalomos pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo reikalavimus, paskelbia savo interneto svetainėje. Jeigu šios vandenilio įmonės dėl techninių priežasčių negali paskelbti praėjusių finansinių metų metinių finansinių ataskaitų ir auditoriaus išvadų savo interneto svetainėse ar jų neturi, tuomet jos apie tai raštu informuoja Tarybą ir praėjusių finansinių metų metines finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas, kai jos privalomos pagal teisės aktų reikalavimus, teikia Tarybai, kuri paskelbia jas savo interneto svetainėje.

3. Valstybės institucijos, įstatymų nustatyta tvarka atlikdamos joms pavestas įmonių veiklos priežiūros funkcijas, turi teisę susipažinti su vandenilio įmonių apskaitos dokumentais, tačiau privalo užtikrinti vandenilio įmonių pateiktą neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

4. Vandenilio įmonės metinėse finansinėse ataskaitose turi pateikti informaciją apie 289 620 (dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių tūkstančių šešių šimtų dvidešimt) eurų ir didesnės vertės sandorius, sudarytus su susijusiomis įmonėmis.

5. Vandenilio įmonės, neatsižvelgiant į jų nuosavybės struktūrą ar teisinę formą, metines finansines ataskaitas parengia ir šias ataskaitas pateikia auditui ir viešai paskelbia pagal Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatyme nustatytą tvarką.

6. Vandenilio įmonių infrastruktūros turtas įtraukiamas į atitinkamą apskaitą ir atskiras vandenilio veikloje naudojamo reguliuojamo turto bazes, ir toks įtraukimas pateikiamas skaidriai. Apskaitoje nurodomos pajamos, gautos naudojantis vandenilio perdavimo, skirstymo arba vandenilio tinklo nuosavybės teisėmis. Tvarkant vidaus apskaitą, sudaromas kiekvienos veiklos rūšies balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita. Apskaitos atskyrimo auditas atliekamas pagal 5 dalyje nustatytas taisykles ir apie jį pranešama Tarybai.

7. Šio straipsnio 5 dalyje nurodyto audito metu visų pirma siekiama nustatyti, ar laikomasi šio straipsnio 3 dalyje nurodytos pareigos vengti diskriminavimo ir kryžminių subsidijų. Nedarant poveikio Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsniui, vandenilio tinklo naudotojų kryžminis subsidijavimas nevykdomas.

8. Tvarkydamos vidaus apskaitą, vandenilio įmonės nustato turto ir išipareigojimų, išlaidų ir pajamų paskirstymo bei nusidėvėjimo taisykles, nepažeisdamos taikytinų nacionalinių apskaitos taisyklių, ir kurių jos laikosi tvarkydamos šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atskirą apskaitą. Tos vidaus

taisyklės gali būti iš dalies keičiamos tik ypatingais atvejais. Apie tokius dalinius pakeitimus pranešama Tarybai ir jie turi būti tinkamai pagrįsti.

15 straipsnis. Teisė susipažinti su finansinėmis ataskaitomis

1. Valstybės institucijos, tarp jų Taryba ir kitos kompetentingos institucijos, tiek sprendžiant ginčus, tiek vykdant reguliavimo funkcijas, turi teisę susipažinti su vandenilio sektoriuje veikiančių įmonių finansinėmis ataskaitomis ir kitais dokumentais, jei tai būtina jų įstatymuose nustatytoms funkcijoms vykdyti.

2. Šios institucijos užtikrina gautos neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą. Tokia informacija gali būti atskleidžiama tik tiek, kiek tai būtina siekiant užtikrinti institucijų veiklos teisėtumą ir efektyvumą.

16 straipsnis. Žemės naudojimas vandenilio tinklų objektams

1. Tuo atveju, jeigu siekiant užtikrinti ir vystyti tinkamos kokybės ir patikimą vandenilio infrastruktūrą dalis vandenilio perdavimo ar skirstymo vamzdyno arba bet koks kitas įrenginys, būtinas vandeniliui perduoti ar skirstyti, turi būti statomas ar įrengiamas vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklo operatoriui nuosavybės teise nepriklausančioje ar kitais pagrindais teisėtai nevaldomoje žemėje, operatoriai turi teisę tokias sistemas įrengti tik sudarę sutartis su žemės savininkais ar gavę žemės savininko sutikimą, arba Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka nustačius žemės servitutą. Servitutai, suteikiantys teisę tiesti vandenilio perdavimo tinklą ar įrengti kitą jam veikti būtiną infrastruktūrą, ja naudotis ir ją prižiūrėti, reikalingi vandenilio jungčių ir (ar) vandenilio perdavimo tinklo statybai įgyvendinti, kurių dydis ir vieta suprojektuojami vandenilio jungties ir (ar) vandenilio perdavimo tinklo inžinerinės infrastruktūros vystymo plane, nustatomi administraciniu aktu Žemės įstatymo nustatyta tvarka. Šiuo administraciniu aktu nustatytus servitutus Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre įregistruoja vandenilio perdavimo tinklo operatorius.

2. Nuostoliai, kuriuos dėl naujų vandenilio sistemų įrengimo, servitutų ar teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatymo ir asmenų veiklos aptarnaujant šias sistemas patiria žemės savininkas ar jos naudotojas, turi būti atlyginti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

3. Vienkartinė kompensacija nuostoliams, patiriamiems dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo vandenilio skirstymo tinklo apsaugos zonose, atlyginti apskaičiuojama, vadovaujantis Vyriausybės patvirtinta metodika.

4. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir teritorijos, kuriose jos taikomos, nustatomos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.

5. Administraciniais aktais ar kitais pagrindais, išskyrus sutartimis tarp žemės savininkų ir energetikos tinklų operatorių, nustatytos žemės naudojimo teisės, skirtos gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sistemai ir su ja susijusiai infrastruktūrai įrengti ir eksploatuoti, taip pat taikomos vandeniliui transportuoti skirtiems vamzdynams ir kitai tinklo infrastruktūrai įrengti ir eksploatuoti. Žemės savininko ar jos naudotojo patiriami papildomi nuostoliai turi būti atlyginti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Vandenilio įmonių, vartotojų ir vandenilio sistemos naudotojų santykiai

1. Vandenilio įmonių santykiai su vartotojais ir vandenilio sistemos naudotojais grindžiami sutartimis. Viešosiomis sutartimis laikomos vandenilio transportavimo paslaugų sutartys, sudaromos tarp vandenilio įmonių ir sistemos naudotojų, bei vandenilio tiekimo sutartys, sudaromos tarp vandenilio įmonių ir buitinių vartotojų. Bendrosios tokių sutarčių sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, jose neturi būti kliūčių, trukdančių vartotojui ir vandenilio sistemos naudotojui naudotis savo teisėmis. Vandenilio įmonėms draudžiama taikyti vartotojams ir vandenilio sistemos naudotojams nesąžiningus ar klaidinančius pardavimo metodus.

2. Vandenilio tiekimo įmonių sutartyse su vartotojais ir vandenilio sistemos naudotojais nurodoma: vandenilio įmonės pavadinimas, adresas, kodas, vandenilio kilmė, vandenilio kiekis, kokybė, kaina, tiekimo, transportavimo tvarka, vandenilio tiekimo, perdavimo, skirstymo ribojimo ar nutraukimo sąlygos, informacijos apie vandenilio, teikiamų paslaugų kainas pateikimo tvarka, paslaugų teikimo sąlygos, šalių išsipareigojimai, atsakomybė, atsiskaitymo tvarka, sutarties terminas, pakeitimo ir nutraukimo sąlygos, ginčų nagrinėjimo tvarka.

3. Vartotojai, išskyrus buitinius vartotojus, kurių vartotojo sistema yra prijungta prie vandenilio tinklų ir, kurie yra sudarę su vandenilio tiekėju vandenilio pirkimo–pardavimo sutartį, privalo sudaryti vandenilio transportavimo paslaugos teikimo sutartį su vandenilio tinklų operatoriais ir laiku atsiskaityti už vandenilio transportavimą vandenilio tinklais. Vartotojas ir vandenilio tiekėjas gali susitarti, kad vandenilio tiekėjas vartotojo vardu užtikrina pareigas, susijusias su vandenilio transportavimo paslaugos teikimu, įskaitant pajėgumų užsakymą ir balansavimą. Pareigas, susijusias su vandenilio transportavimo paslaugos teikimu, įskaitant pajėgumų užsakymą ir balansavimą, tiekimo buitiniam vartotojui atveju užtikrina vandenilio tiekėjas.

4. Vandenilio tiekėjas privalo sudaryti vandenilio transportavimo paslaugos teikimo sutartį su vandenilio tinklų operatoriais ir laiku atsiskaityti už vandenilio transportavimą vandenilio tinklais. Vandenilio tiekėjo ir vandenilio tinklų operatoriaus sudaromoje vandenilio transportavimo paslaugos teikimo sutartyje taip pat nustatoma keitimosi informacija tarp šalių tvarka.

5. Vandenilio įmonė, raštu įspėjusi vartotoją ir (ar) vandenilio sistemos naudotoją, ne vėliau kaip prieš 5 dienas, turi teisę nutraukti vandenilio perdavimą, skirstymą, saugojimą ar tiekimą tuo atveju, kai:

1) vartotojas ir (ar) vandenilio sistemos naudotojas, nepaisydamas gauto rašytinio vandenilio įmonės įspėjimo, savo veiksmais ar neveikimu kelia trikdžius ir neigiamai veikia vandenilio kokybę;

2) būtina atlikti vandenilio sistemos techninę priežiūrą, rekonstravimą, remontą ar vartotojų vandenilio sistemų prijungimo prie vandenilio sistemos darbus, išskyrus darbus, nurodytus šio straipsnio 6 dalyje. Gavusi vartotojo ir (ar) vandenilio sistemos naudotojo sutikimą, šiame punkte nurodytais atvejais vandenilio įmonė turi teisę taikyti trumpesnę įspėjimo terminą. Vartotojo ir (ar) vandenilio sistemos naudotojo sutikimas pateikiamas elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipiantis asmeniškai arba per įgaliotą atstovą;

3) vartotojas nesutinka įleisti vandenilio perdavimo tinklo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus į vartotojo teritoriją ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti arba pakeisti vandenilio apskaitos prietaisų ar fiksuoti jų rodmenis.

4) vartotojas ir (ar) vandenilio sistemos naudotojas nėra laiku ir tinkamai atsiskaitęs už suteiktas vandenilio transportavimo paslaugas.

6. Kai dėl vandenilio apskaitos prietaisų įrengimo, keitimo, išmontavimo ar kitų vandenilio apskaitos prietaisų techninės priežiūros darbų būtina ne ilgiau kaip vienai valandai buitiniams vartotojams nutraukti vandenilio perdavimą, skirstymą ar tiekimą, vandenilio įmonė turi teisę nutraukti vandenilio perdavimą, skirstymą ar tiekimą, raštu arba trumpąja žinute (SMS) apie tai įspėjusi buitinius vartotojus ne vėliau kaip prieš valandą, ir nurodyti darbų atlikimo datą ir trukmę.

7. Vandenilio įmonė visais atvejais apie per artimiausias 10 dienų numatomus atlikti šio straipsnio 6 dalyje nurodytus darbus raštu informuoja buitinius vartotojus.

8. Vandenilio įmonė turi teisę nutraukti vandenilio perdavimą, skirstymą, saugojimą ar tiekimą tiems vartotojams ir vandenilio sistemos naudotojams, kurie po rašytinio įspėjimo gavimo neapmokėjo sąskaitų už suvartotą vandenilį arba jų transportavimą, saugojimą ir su tuo susijusias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų nuo rašytinio įspėjimo gavimo, o visi kiti vartotojai ir vandenilio sistemos naudotojai – per 10 dienų nuo rašytinio įspėjimo gavimo.

9. Draudžiama perduoti, skirstyti, saugoti, tiekti ir vartoti vandenilį be atitinkamos sutarties su vandenilio sistemos operatoriumi ar vandenilio tiekėju arba nesilaikant atitinkamos sutarties sąlygų.

10. Vandenilio tinklų operatoriai turi teisę reikalauti prievolių užtikrinimo iš nebuitinių vartotojų ir vandenilio tinklo naudotojų.

11. Vartotojas ar vandenilio sistemos naudotojas, neteisėtai vartojantis, transportuojantis, saugojantis vandenilį, privalo atlyginti vandenilio įmonei padarytus nuostolius (žalą).

12. Vartotojai ir vandenilio sistemos naudotojai, kurie yra sudarę sutartis su vandenilio perdavimo ir (ar) skirstymo tinklo, saugyklos operatoriais, privalo laiku atsiskaityti už vandenilio transportavimo ar saugojimo paslaugas. Vandenilio sistemos naudotojai, pažeidę su vandenilio perdavimo ir (ar) skirstymo tinklo, saugyklos operatoriumi sudarytą sutartį dėl atsiskaitymo už vandenilio sistemos naudotojui suteiktas vandenilio perdavimo arba skirstymo, saugojimo paslaugas, privalo vandenilio perdavimo arba skirstymo tinklo ar saugyklos operatoriaus reikalavimu pateikti visų savo prievolių, kurios atsiranda iš su vandenilio perdavimo arba skirstymo tinklo ar saugyklos operatoriumi sudarytų sutarčių, tinkamo įvykdymo užtikrinimą.

13. Vandenilio tinklo naudotojai yra atsakingi vandenilio tinklo operatoriui už pristatomų į vandenilio tinklą ir paimamų iš vandenilio tinklo vandenilio kiekio subalansavimą pagal vandenilio tinklo operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas balansavimo taisykles. Už jų sukeltą vandenilio kiekio disbalansą vandenilio tinklo naudotojai apmoka balansavimo paslaugų sąnaudas vandenilio tinklo operatoriui.

18 straipsnis. Vandenilio sistemų įrengimo, eksploatavimo, naudojimo, techninės saugos ir prijungimo reguliavimas. Techninių taisyklių rengimas ir skelbimas

1. Taryba ir vandenilio sistemų operatoriai parengia, tvirtina ir teisės aktų nustatyta tvarka skelbia techninius saugos kriterijus bei objektyvias, skaidrias ir nediskriminacines technines taisykles, užtikrinančias sistemų sąveiką ir nustatančias būtiniausius techninės konstrukcijos, įrengimo ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus prijungiant prie vandenilio tinklų terminalus, saugyklas, vandenilio gamyklas, kitus vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklus ir vandenilio vamzdynus.

2. Siekiant užtikrinti vandenilio tinklų, vandenilio gamyklų ir jų technologinių priklausinių, vandenilio vartotojų ir jų technologinių priklausinių suderinamumą ir tiekimo saugumą, vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklų operatoriai pagal kompetenciją parengia, suderina su Taryba, tvirtina ir teisės aktų nustatyta tvarka skelbia objektyvias, skaidrias ir nediskriminacines technines taisykles, nustatančias vandenilio tinklų, vandenilio gamyklų ir jų technologinių priklausinių, eksploatavimo, techninės saugos, efektyvaus naudojimo ir kitus su tuo susijusius reikalavimus.

3. Įgyvendindama šio straipsnio 1 dalį, Taryba tvirtina vandenilio tinklų, objektų ir įrenginių prijungimo prie vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklų ir įrengimo naujoje teritorijoje tvarkos ir sąlygų aprašą.

4. Vandenilio tinklų operatoriai privalo viešai skelbti prijungimo prie vandenilio tinklų taisykles, apimančias vandenilio kokybės, slėgio reikalavimus ir kitas technines taisykles, susijusias su vandenilio tinklo naudojimu ir eksploatavimu.

5. Taryba ir vandenilio sistemų operatoriai rengdami ir priimdami šį įstatymą įgyvendinančias taisykles, kriterijus ar metodikas, vadovaujasi šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytais vandenilio sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais ir šiais principais:

- 1) vandenilio sistemų naudotojų ir vartotojų nediskriminavimo;
- 2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo ir sąnaudų pagrįstumo;
- 3) naujiems vartotojams skirtų investicijų efektyvumo, atsipirkimo laikotarpio ir šių investicijų pagrįstumo įvertinimo;
- 4) vandenilio sistemos naudotojų ir vartotojų diferencijavimo;
- 5) galimybės panaudoti vandenilio įmonių sistemas naujų vartotojų sistemoms prijungti įvertinimo;
- 6) vandenilio sistemos naudotojų įrenginiams veikti reikalingų investicijų poreikio įvertinimo;
- 7) pažangiųjų vandenilio tinklų technologijų plėtros;
- 8) teisės aktų nustatytų lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų sistemos naudotojų sistemų prijungimui, įvertinimo;
- 9) energijos vartojimo efektyvumo;

10) į ateities vandenilio tinklų pajėgumų poreikį orientuotos vandenilio infrastruktūros plėtra.

19 straipsnis. Duomenų saugojimas

1. Vandenilio tiekimo įmonės ir vandenilio gamintojai, turintys leidimą vykdyti šią veiklą, privalo laikytis šiame straipsnyje nustatytų įpareigojimų.

2. Vandenilio tiekimo įmonės privalo:

1) penkerius metus saugoti ir prireikus pateikti Tarybai ir Konkurencijos tarybai jų prašymu jų funkcijų vykdymui visų su didmeniniais vartotojais, vandenilio saugojimo, terminalų ir vandenilio tinklo operatoriais sudarytų sandorių duomenis apie šių sandorių trukmę, pristatymo ir apmokėjimo taisykles, kiekį, vykdymo datas ir terminus, sandorių vertę, didmeninių vartotojų nustatymo priemones;

2) Tarybos reikalavimu pateikti visą informaciją apie neįvykdytas vandenilio tiekimo sutartis ir vandenilio rinkos finansines išvestines priemones.

3. Vandenilio gamintojai, turintys leidimą vykdyti šią veiklą, privalo:

1) teikti Tarybai informaciją apie gamybos pajėgumus, faktinę vandenilio gamybos apimtį, naudojamą technologijas, energijos šaltinius ir, jei taikoma, žaliojo vandenilio sertifikatus ar kilmės garantijas;

2) saugoti ir Tarybos reikalavimu pateikti informaciją apie gamybos sutrikimus ar sustabdymus, galinčius turėti reikšmingos įtakos rinkos tiekimui;

3) Tarybos prašymu pateikti gamybos ir tiekimo balansus, reikalingus rinkos priežiūrai ir konkurencingumo užtikrinimui.

4. Pareigos dėl informacijos saugojimo ir teikimo taikomos tik tokia apimtimi, kuri nėra nustatyta Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme.

5. Taryba, neatskleisdama informacijos, kuri laikoma komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi, apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius, nuolat viešai Tarybos interneto svetainėje skelbia informaciją, užtikrinančią vandenilio rinkos konkurencingumą ir kontrolę. Ši dalis netaikoma informacijai apie finansines priemones, kurioms taikomos Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo nuostatos.

6. Su vandenilio rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusiems sandoriams, kuriuos vandenilio tiekimo įmonės sudaro su didmenininkais, taip pat su vandenilio tinklo, saugyklų ir terminalų operatoriais, šis straipsnis taikomas tik tada, kai Europos Komisija priima Direktyvos 2024/1788 82 straipsnio 4 dalyje nurodytas gaires.

20 straipsnis. Parodomųjų projektų diegimas vandenilio sektoriuje

1. Vandenilio sektoriuje diejami parodomieji projektai. Vandenilio įmonių ir (ar) vandenilio rinkos dalyvių įgyvendinami parodomieji projektai Tarybos nustatyta tvarka ir sprendimu gali būti vystomi:

1) bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje ir pripažinti energetikos inovacija. Energetikos inovacijos vykdymui *mutatis mutandis* taikomi Energetikos įstatyme ir Tarybos nustatyti reikalavimai dėl prašymų leisti veikti bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje pateikimo ir nagrinėjimo bei veiklos bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje vykdymo, laikantis šiame straipsnyje numatytų specialiųjų reikalavimų parodomiesiems projektams vandenilio sektoriuje;

2) vandenilio įmonių ir (ar) vandenilio rinkos dalyvių lėšomis, Tarybos nustatyta tvarka gali būti taikomos supaprastintos procedūros vandenilio projektų vystymui, jeigu bendradarbiaujama su elektros ir (ar) gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriais ir siekiama įdiegti inovatyvius sprendinius, galinčius prisidėti prie elektros energetikos, vandenilio ir gamtinių dujų sistemų sąveikos. Vystant vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ir (ar) elektros perdavimo sistemos operatoriaus atsakomybei ir (ar) nuosavybei priskiriamus projektus, su tokiais projektais susijusios kapitalo ir veiklos sąnaudos Tarybos nustatyta tvarka gali būti visa dalimi (ypač vandenilio rinkos vystymosi laikotarpiu ir laikotarpiu iki vandenilio perdavimo tinklo eksploatavimo pradžios) ar dalinai įtraukiamos į elektros perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) gamtinių dujų perdavimo sistemos

operatoriaus reguliuojamų paslaugų kainas, laikantis veiklų kryžminio subsidijavimo draudimo reikalavimų.

2. Dėl veiklos bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje į Tarybą kreipiasi parodomąjį projektą įgyvendinantis asmuo ar jo įgaliotas atstovas ir pateikia šią informaciją ir duomenis apie įgyvendinamą projektą:

1) paaiškinimą apie projektu demonstruojamą technologiją, jos naujumą Lietuvos mastu ir pritaikymo galimybes;

2) atliktą projekto galimybių studiją, techninę analizę ar kitokio pobūdžio ekspertinio lygmens vertinimą, kurį atlikus buvo nuspręsta įgyvendinti projektą;

3) projekto tikslus, taikymo apimtį ir numatomą įgyvendinimo trukmę, kuri yra būtina parodomąjo projekto tikslams pasiekti.

3. Sprendimą dėl veiklos bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje Taryba priima įvertinusi šio straipsnio 2 dalies pagrindu gautą informaciją, atsižvelgdama į šiuos reikalavimus:

1) parodomuoju projektu turi būti demonstruojama technologija, kuri yra pirma tokios rūšies technologija Lietuvoje ir yra naujovė, gerokai lenkianti naudojamąs technologijas;

2) parodomasis projektas turi skatinti naudoti tvarius, patikimus ir mažai šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetančius energijos šaltinius, technologijas ar sistemas;

3) parodomasis projektas turi būti plėtojamas ir jo rezultatai naudojami energetikos sistemos veikimo tobulinimui, ir (ar) infrastruktūros saugumui ir patikimumui, ir (ar) veiklos efektyvumui.

4. Taryba, prieš priimdama sprendimą dėl projekto pripažinimo parodomuoju projektu, turi teisę konsultotis su kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis, Agentūra, kitų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir (ar) rinkos dalyviais.

5. Tarybos nustatyta tvarka vandenilio rinkoje diegiamiems parodomiesiems projektams gali būti taikomos ir papildomos, šiame įstatyme ir Energetikos įstatyme nenurodytos, finansinės ir (ar) teisinės skatinimo priemonės, mechanizmai ir (ar) išimtys.

KETVIRTASIS SKIRSNIS LICENCIJOS IR LEIDIMAI VANDENILIO SEKTORIUJE

21 straipsnis. Licencijuojama veikla vandenilio sektoriuje, licencijuojamos veiklos sąlygos ir bendrieji principai

1. Vandenilio sektoriuje licencijuojama ši veikla:

- 1) vandenilio perdavimo;
- 2) vandenilio skirstymo;
- 3) vandenilio saugyklos operatoriaus;
- 4) vandenilio terminalo operatoriaus;
- 5) biržos operatoriaus.

2. Asmeniui, siekiančiam verstis bent dvejomis iš šio straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose numatytų veiklų, išduodama jungtinio operatoriaus licencija. Tokiu atveju asmuo privalo atitikti kiekvienos licencijuojamos veiklos sąlygas ir reikalavimus, nustatytus šiame straipsnyje.

3. Asmenims, siekiantiems verstis vandenilio licencijuojama veikla, licencijos išduodamos vadovaujantis veiklos saugumo, patikimumo ir nediskriminavimo principais. Licencijavimas negali būti naudojamas kaip priemonė apriboti rinkos dalyvių skaičių. Licencijos išduodamos neterminuotam laikotarpiui, išskyrus šio straipsnio 8 dalyje numatytus atvejus, kai išduodama terminuota licencija.

4. Lietuvos Respublikos teritorijoje paskiriamas vandenilio perdavimo tinklo operatorius išduodant licenciją šiame straipsnyje ir 23 straipsnyje nustatyta tvarka. Vandenilio perdavimo ir skirstymo tinklo operatorių licencijose nurodoma teritorija, kurioje asmenys turi išskirtines licencijoje nurodytos veiklos vykdymo teises ir pareigas.

5. Licencijos išduodamos asmenims, turintiems pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius tinkamai vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas. Asmenų

technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus ir jų įvertinimo tvarką nustato Taryba, atsižvelgdama į šiuos minimalius kriterijus:

1) asmenys, siekiantys įgyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licenciją ir vykdyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklą privalo nuosavybės teise, kaip nurodyta šiame įstatyme, ar kitais teisėtais pagrindais valdyti vandenilio perdavimo infrastruktūrą;

2) asmenys, siekiantys įgyti vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus licenciją ir vykdyti vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą vandenilio skirstymo tinklą, kuris turi būti sujungtas su veikiančiu vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklu, leidžiantį užtikrinti vandenilio pristatymą vartotojams;

3) asmenys, siekiantys įgyti vandenilio saugyklos operatoriaus licenciją ir vykdyti vandenilio saugojimo veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą vandenilio saugyklą;

4) asmenys, siekiantys įgyti vandenilio terminalo operatoriaus licenciją ir vykdyti vandenilio terminalo operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą vandenilio terminalą;

5) asmenys, siekiantys įgyti biržos operatoriaus licenciją ir vykdyti biržos operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, skirtas prisijungti prie vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus informacinės sistemos, kurioje kaupiami vandenilio apskaitos duomenys, ryšio priemonės, reikalingas pranešimams iš rinkos dalyvių gauti ir jiems siųsti, ir programinę įrangą, kurios reikia licencijuojamai veiklai vykdyti;

6) pareiškėjo, siekiančio įgyti licenciją, finansinis pajėgumas vertinamas pagal jo dvejų paskutinių ataskaitinių finansinių metų (arba nuo pareiškėjo įregistravimo dienos, jeigu pareiškėjas vykdė veiklą trumpiau negu dvejus finansinius metus) balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis, kuriems įvertinti taikomi Tarybos nustatyti finansinio pajėgumo rodikliai, jeigu veikla nebuvo vykdoma, pareiškėjas pateikia planuojamos vykdyti licencijuojamos veiklos verslo planą;

7) pareiškėjas, siekiantis įgyti licenciją, privalo turėti darbuotojų licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai licencijuojamos veiklos apskaitai tvarkyti, vartotojams informuoti ir konsultuoti bei skundams dėl licencijuojamos veiklos nagrinėti;

8) pareiškėjas neturi pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ir (ar) likvidavimo procedūros.

6. Asmenys, kurie verčiasi viena ar daugiau iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų licencijuojamos veiklos rūšių, neturi teisės įgalioti kitų asmenų verstis licencijoje nurodyta veikla ir privalo laikytis šių bendrųjų veiklos sąlygų:

1) Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka teikti kompetentingoms valstybės institucijoms ir įstaigoms informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytiems pareigoms atlikti;

2) užtikrinti vienodas ir nediskriminacines sąlygas visiems vartotojams, vandenilio sistemos naudotojams ir kitiems rinkos dalyviams;

3) informuoti ir konsultuoti vartotojus ir vandenilio sistemos naudotojus teisės aktų nustatyta tvarka;

4) užtikrinti, kad būtų atliekamos kitos šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytos pareigos ir būtų laikomasi vandenilio sektoriuje vykdomai veiklai keliamų reikalavimų.

7. Vandenilio perdavimo ir skirstymo veiklos licencijos turėtojas, be šio straipsnio 6 dalyje nustatytų sąlygų, privalo:

1) derinti su licenciją išdavusia institucija investicijų į valdomą turtą planus;

2) užtikrinti vandenilio perdavimo ir skirstymo veiklos nepriklausomumą nuo kitų veiklos rūšių vandenilio sektoriuje šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis, rengti reguliuojamosios veiklos ataskaitas, užtikrinti, kad būtų atlikta reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir reguliavimo apskaitos sistemos patikra, vadovaujantis Energetikos įstatymo 16¹ straipsnio nuostatomis, ir kiekvienais metais licencijos turėtojo interneto svetainėje Tarybos nustatyta tvarka skelbti duomenis apie reguliuojamos veiklos sąnaudas.

8. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licencija gali būti išduota asmeniui, jeigu Taryba yra priėmusi teigiamą sprendimą dėl asmens sertifikavimo pagal šio įstatymo 27 straipsnio nuostatas ir jo veikla atskirta vadovaujantis šio įstatymo 40 straipsnio ir 41 straipsnio nuostatomis. Esant asmens, siekiančio įgyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licenciją, prašymui, Taryba, nustačiusi, kad toks asmuo atitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytas sąlygas dėl finansinio ir vadybinio pajėgumo licencijai gauti ir yra pateikęs prašymą pradėti šio įstatymo 27 straipsnyje nustatytą sertifikavimo procedūrą, turi teisę išduoti terminuotą vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licenciją, kuri galioja ne ilgiau nei iki šio įstatymo 27 straipsnyje nustatytos sertifikavimo procedūros užbaigimo. Tokiu atveju, esant teigiamam Tarybos sprendimui dėl asmens sertifikavimo be atskiro asmens prašymo, išduodama neterminuota licencija.

9. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos licencijas išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina licencijų galiojimą, keičia, tikslina ir licencijuojamą veiklą kontroliuoja Taryba.

10. Taryba teikia informaciją Europos Komisijai apie atsisakymo išduoti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licenciją priežastis.

11. Licencijos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, negali būti išduodamos fiziniams asmenims, kurie yra piliečiai ar nuolat gyvenantys asmenys, taip pat registruoti juridiniai asmenys valstybėse ar teritorijose, kurios pagal Nacionalinio saugumo strategiją yra pripažintos keliančiomis grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

12. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai ir reglamentavimas netaikomi biržos operatoriaus veiklą vykdančiam ūkio subjektui, turinčiam kitoje valstybėje narėje išduotą licenciją, suteikiančią teisę verstis biržos operatoriaus veikla. Biržos operatoriaus veiklą kitoje valstybėje narėje vykdančias ūkio subjektas, ketinantis vykdyti biržos operatoriaus veiklą Lietuvos Respublikoje, apie tai privalo raštu informuoti Tarybą ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki biržos operatoriaus veiklos vykdymo Lietuvos Respublikoje pradžios ir pateikti Tarybai dokumentą, pagrindžiantį teisę verstis biržos operatoriaus veikla kitoje valstybėje narėje. Apie ketinimą nutraukti biržos operatoriaus veiklą biržos operatorius privalo raštu informuoti Tarybą ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo biržos operatoriaus veiklos nutraukimo. Taryba savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie biržos operatoriaus veiklą Lietuvos Respublikoje vykdančius ūkio subjektus.

13. Asmenų technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus ir jų įvertinimo tvarką nustato Taryba, atsižvelgdama į šį kriterijų, kad asmenys, siekiantys įgyti biržos operatoriaus licenciją ir vykdančios biržos operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, skirtas prisijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus informacinio komplekso, ryšio priemones, reikalingas pranešimams iš rinkos dalyvių gauti ir jiems siųsti, ir programinę įrangą, kurios reikia licencijuojamai veiklai vykdyti.

22 straipsnis. Leidimais reguliuojama veikla vandenilio sektoriuje, leidimais reguliuojamos veiklos sąlygos ir bendrieji principai

1. Leidimai išduodami šiai veiklai vandenilio sektoriuje:

- 1) vandenilio gamybai;
- 2) vandenilio saugojimui saugojimo įrenginyje;
- 3) vykdyti vandenilio tiekimo veiklą (išskyrus prekybą biržoje ir degalinėse);
- 4) vykdyti veiklą geografiškai apribotame vandenilio tinkle.

2. Leidimai yra išduodami Leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

3. Leidimus, nurodytus šio straipsnio 1 dalyje, išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą, keičia, tikslina ir leidimais reguliuojamą veiklą prižiūri Taryba.

4. Veiklos vandenilio sektoriuje leidimai išduodami neterminuotam laikui.

5. Leidimai, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, išduodami šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenims, atitinkantiems šio straipsnio 6, 7, 8 dalyse nustatytus reikalavimus atitinkamai veiklai ir (ar) planuojamos vykdyti veiklos sąlygas, ir:

1) jeigu juridiniam asmeniui nėra pradėta bankroto, restruktūrizavimo ir (ar) likvidavimo procedūra, o fiziniam asmeniui nėra pradėta fizinio asmens bankroto procedūra;

2) kurie neturi skolų, kurių bendra suma viršija 10 000 eurų. Jeigu šiame punkte nurodytų skolų mokėjimas yra atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl jų vyksta ginčas ginčus nagrinėjančioje institucijoje, laikoma, kad asmuo neturi šiame punkte nurodytų skolų.

6. Leidimai vykdyti vandenilio gamybą, vandenilio saugojimą vidutiniame saugojimo įrenginyje išduodami šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenims, atitinkantiems šio straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus ir (ar) planuojamos vykdyti veiklos sąlygas ir:

1) kurių pastatyta vandenilio gamykla yra užbaigta Statybos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis;

2) kurių vandenilio gamykla ir su jais susijusi įranga, vandenilio gamybos įrenginys yra saugūs ir patikimi, taip pat neturės neigiamos įtakos elektros ir vandenilio tinklams, prie kurių šie įrenginiai prijungti, ar nesudarys prielaidų tokiai neigiamai įtakai atsirasti;

3) neturės neigiamo poveikio žmonių sveikatai, jų turtui ir gyvenamajai aplinkai ar nesudarys prielaidų tokiam neigiamam poveikiui atsirasti;

4) atitiks aplinkos apsaugos reikalavimus;

5) atitiks žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo reikalavimus;

6) atitinkantiems nustatytus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus.

7. Leidimas vykdyti vandenilio tiekimo veiklą išduodamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenims, kurie atitinka visus šiuos reikalavimus:

1) neturi pradelstų įsipareigojimų, susijusių su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu. Laikoma, kad įsipareigojimai, susiję su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu, yra vykdomi, jeigu neįvykdytų įsipareigojimų suma yra mažesnė kaip 50 eurų;

2) asmeniui nėra pradėtų nemokumo, bankroto, reorganizavimo ir (ar) likvidavimo procedūrų;

3) turi parengtą pagal Tarybos nustatytas gaires vandenilio tiekėjo veiklos rizikų valdymo planą;

4) turi pakankamus finansinius ir vadybinius pajėgumus vykdyti veiklą.

8. Leidimas vykdyti veiklą geografiškai apribotame vandenilio tinkle išduodamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenims, kurie atitinka visus šiuos reikalavimus:

1) neturi pradelstų įsipareigojimų, susijusių su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu. Laikoma, kad įsipareigojimai, susiję su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu, yra vykdomi, jeigu neįvykdytų įsipareigojimų suma yra mažesnė kaip 50 eurų;

2) asmeniui nėra pradėtų nemokumo, bankroto, reorganizavimo ir (ar) likvidavimo procedūrų;

3) turi pakankamus finansinius, vadybinius, organizacinius ir technologinius pajėgumus.

9. Asmenys, kurie vykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, neturi teisės įgalioti kitų asmenų vykdyti leidime nurodytą veiklą ir privalo laikytis šių bendrųjų veiklos sąlygų:

1) efektyviai ir ekonomiškai vykdyti leidimais reguliuojamą veiklą, užtikrinti vandenilio tiekimo patikimumą, kokybę, vartotojų apsaugą ir aplinkosaugos reikalavimus, nediskriminuoti vartotojų, kitų vandenilio įmonių ir vandenilio sistemų naudotojų, laikytis sąžiningos konkurencijos, veiklos viešumo ir informavimo principų;

2) Leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka teikti Tarybai ir Energetikos ministerijai informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytiems pareigoms vykdyti;

3) informuoti ir konsultuoti vartotojus ir vandenilio sistemų naudotojus;

4) užtikrinti, kad būtų laikomasi kitų šiame ir kituose įstatymuose nustatytų pareigų, leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų ir reikalavimų.

10. Vandenilio įmonės, vykdydamos leidimais reguliuojamą veiklą, privalo laikytis Europos Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės reikalavimų ir principų bei šiame įstatyme nustatytų įpareigojimų.

11. Vandens tiekimo veiklos leidimo turėtojas, be šio straipsnio 5 dalyje nustatytų sąlygų, privalo vykdyti šio įstatymo 21 straipsnyje nustatytas licencijuojamos veiklos sąlygas ir:

- 1) tvarkyti atskirą nuo kitų veiklos rūšių vandens tiekimo pajamų ir sąnaudų apskaitą;
- 2) nepirkti vandens importui į Lietuvos Respubliką, prekybai ar tiekimui vartotojams iš asmenų, prekiaujančių vandeniu, pagamintu trečiojoje šalyje, kuri pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

12. Leidimai, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, negali būti išduodami asmenims iš valstybių, kurios pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

23 straipsnis. Veiklos vandens sektoriuje licencijų išdavimo procedūros

1. Asmuo, siekiantis įgyti veiklos vandens sektoriuje licenciją, Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia Tarybai prašymą ir šiose taisyklėse nurodytus dokumentus.

2. Licencija (išskyrus vandens perdavimo licenciją) išduodama arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją pateikiamas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikto prašymo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos. Vandens perdavimo veiklai licencija išduodama, arba rašytinis, motyvuotas atsisakymas išduoti tokią licenciją pateikiamas asmeniui, siekiančiam įgyti licenciją, ne vėliau kaip per 100 darbo dienų nuo Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikto prašymo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos. Šis terminas taikomas ir tais atvejais, kai asmuo šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka siekia įgyti terminuotą vandens perdavimo veiklos licenciją. Taryba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo nustatyto licencijos išdavimo termino pabaigos privalo informuoti pareiškėją apie priimtą teigiamą sprendimą ir išduoti licenciją elektroniniu būdu. Jeigu per nustatytą terminą Taryba nepriima sprendimo ir neinformuoja pareiškėjo raštu apie motyvuotą atsisakymą išduoti veiklos vandens sektoriuje licenciją, laikoma, kad sprendimas dėl atitinkamos veiklos licencijos išdavimo yra teigiamas.

3. Jeigu Tarybai pateikti ne visi siekiamai vandens veiklos licencijai išduoti reikalingi dokumentai arba pateikti duomenys yra neteisingi, taip pat jeigu jų nepakanka nustatyti, ar dokumentai atitinka nustatytus reikalavimus, Taryba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo išduoti licenciją registravimo Taryboje dienos išsiunčia pareiškėjui išsamų pranešimą, jame aiškiai nurodydama visus trūkstamus dokumentus ir (ar) tikslintinas aplinkybes. Asmuo, siekiantis įgyti veiklos vandens sektoriuje licenciją, Tarybos pranešime nurodytus trūkstamus dokumentus ir (ar) informaciją pateikia ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Asmens motyvuotu prašymu šis terminas gali būti vieną kartą pratęstas iki 30 darbo dienų. Taryba per 5 darbo dienas nuo papildomų dokumentų ir (ar) informacijos gavimo, raštu patvirtina jų pakankamumą arba aiškiai nurodo likusius trūkumus ir nustato jų pašalinimo terminą.

Esant nustatytiems dokumentų ir (ar) pateiktos informacijos trūkumams, šio straipsnio 1 dalyje nustatytas licencijos išdavimo terminas yra sustabdomas, skaičiuojant nuo Tarybos pranešimo apie šiuos trūkumus išsiuntimo pareiškėjui dienos, ir atnaujinamas kitą darbo dieną po to, kai Taryba gauna visus trūkstamus dokumentus ir (ar) informaciją, tęsiant termino skaičiavimą nuo stabdymo momento, skaičiuojant tik likusią termino dalį.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti terminai netaikomi, kai vyksta teisiniai ginčai su trečiaisiais asmenimis dėl licencijuojamos veiklos sąlygų ar yra kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais ar nustatytų kituose įstatymuose, ir pareiškėjas apie tai yra informuotas Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka. Šiuo atveju licencija išduodama arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją pareiškėjui pateikiamas ne vėliau kaip per 30 dienų, pasibaigus atitinkamo teismo ginčo nagrinėjimui (priėmus įsiteisėjusį teismo sprendimą) ar nelikus kitų priežasčių, dėl kurių buvo atidėtas sprendimas dėl licencijos išdavimo priėmimas.

5. Atsisakymai išduoti licencijas, nurodytas 21 straipsnio 1 dalyje:

1) negali būti grindžiami kitaip, negu neatitikimais šio įstatymo reikalavimams atitinkamai licencijuojamai veiklai vykdyti;

2) pateikiami ir tuo atveju, kai asmuo nepateikia bent vieno iš licencijai išduoti reikalingų dokumentų arba pateikti duomenys yra neteisingi. Atsisakymas išduoti licenciją šiuo pagrindu galimas tik tuo atveju, kai asmuo, siekiantis licencijos vandenilio veiklai vykdyti, per nustatytą terminą (įskaitant jo pratęsimą) nepateikia Tarybai visų privalomų dokumentų ir (ar) nepašalina kitų Tarybos nurodytų trūkumų. Nepilnų dokumentų ir (ar) informacijos pateikimas iki Tarybos pranešimo apie trūkumus ir nustatyto termino jiems pašalinti pabaigos, negali būti laikomas atsisakymo išduoti licenciją pagrindu.

6. Už licencijuojamos veiklos sąlygų ir reikalavimų pažeidimus asmenys, turintys atitinkamos veiklos licencijas, įspėjami apie galimą licencijų galiojimo sustabdymą ar panaikinimą Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Licencijos galiojimas sustabdomas, galiojimo sustabdymas panaikinamas, licencijos galiojimas panaikinamas, taip pat licencija yra keičiama Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

7. Vandenilio įmonė, numatanti nutraukti licencijuojamą veiklą, privalo ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo veiklos nutraukimo apie tai informuoti Tarybą. Tuo atveju, kai pranešime nurodomas kitas asmuo, kuris ketina pasibaigus pranešime nurodytam terminui vykdyti licencijuojamą biržos operatoriaus, vandenilio perdavimo, skirstymo veiklą ir atitinka šiai veiklai keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, ir pranešime nurodomas asmuo Tarybai pateikia įvertinti tokią atitiktį pagrindžiančius dokumentus, pranešimo apie veiklos nutraukimą terminas derinamas Tarybos, pranešimą teikiančio asmens ir licencijuojamą veiklą ketinančio vykdyti asmens sutarimu.

8. Sprendimas dėl licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo įsigalioja nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos. Apie tai, kad numatoma priimti tokį sprendimą, Taryba privalo paskelbti viešai savo interneto svetainėje.

9. Siekiant užtikrinti vandenilio sistemos darbo saugumą, vartotojų aprūpinimo vandeniliu patikimumą ir viešųjų interesų vandenilio sektoriuje apsaugą, licencijuojamą veiklą vykdančio asmens veiklos patikrinimai gali būti atliekami ir įstatymų nustatytos poveikio priemonės už licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimus gali būti taikomos jau pirmaisiais atitinkamos veiklos vandenilio rinkoje vykdymo metais. Taryba ir (ar) kitos valstybės ar savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina nuolatinę licencijuojamos veiklos vandenilio rinkoje priežiūrą ir kontrolę, vadovaudamasi teisingumo, protingumo, sąžiningumo ir rinkos dalyvių nediskriminavimo principais.

10. Taryba savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie išduotas licencijas, nurodytas 21 straipsnio 1 dalyje.

11. Asmenys, gavę šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje numatytas licencijas, išskyrus subjektus, nurodytus šio įstatymo 21 straipsnio 12 dalyje, privalo teikti informaciją Tarybai pagal Tarybos patvirtintas informacijos teikimo taisykles.

24 straipsnis. Veiklos vandenilio sektoriuje leidimų išdavimo procedūros

1. Asmuo, siekiantis įgyti veiklos vandenilio sektoriuje leidimą, Leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia Tarybai prašymą ir šiose taisyklėse nurodytus dokumentus.

2. Leidimas išduodamas arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti leidimą pateikiamas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo Leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikto prašymo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos. Jeigu į tinkamai pateiktą prašymą išduoti leidimą neatsakoma per šioje dalyje nustatytą terminą, laikoma, kad yra priimtas teigiamas sprendimas dėl leidimo išdavimo. Jeigu pateikti ne visi Leidimų išdavimo taisyklėse nurodyti leidimams išduoti reikalingi dokumentai arba pateikti duomenys yra neteisingi ar nepakankami, Taryba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo registravimo dienos praneša asmeniui, kad būtina pateikti trūkstamus dokumentus ar informaciją. Asmuo trūkstamus dokumentus ar informaciją pateikia

ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Jeigu trūkumai pašalinami laiku, leidimas išduodamas per šiame įstatyme nustatytą terminą.

3. Atsisakymai išduoti leidimus, nurodytus 22 straipsnio 1 dalyje negali būti grindžiami kitaip, negu yra neatitikimai šio įstatymo reikalavimams;

4. Atsisakymas išduoti leidimą galimas tik tuo atveju, kai asmuo, siekiantis leidimo, per šio įstatymo nustatytą terminą (įskaitant jo pratęsimą) nepateikia visų privalomų dokumentų ir (ar) neištaiso kitų Tarybos nurodytų trūkumų. Nepilnų dokumentų ir (ar) informacijos pateikimas iki Tarybos pranešimo apie trūkumus ir nustatyto termino jiems pašalinti, negali būti laikomas atsisakymo išduoti licenciją pagrindu.

5. Leidimų išdavimo procedūros negali trukti ilgiau kaip 24 mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. Esant pagrįstiems argumentams, 24 mėnesių terminas gali būti pratęstas ne daugiau kaip vienais metais. Apskaičiuojant šią trukmę nevertinama šių procesų trukmė:

1) laikas, kai yra statomi arba modernizuojami prijungimo prie energetikos tinklų įrenginiai ir energetikos tinklų stabilumui, patikimumui bei saugai užtikrinti skirta susijusi būtina energetikos tinklų infrastruktūra;

2) laikas, skirtas tinklų operatorių nustatyta tvarka atliekamiems administraciniais etapams, būtiniesiems energetikos tinklų atnaujinimams atlikti, siekiant užtikrinti energetikos tinklų stabilumą, patikimumą ir saugą;

3) laikas, skirtas ieškiniams ir teisių gynimo priemonėms, kitoms procedūroms teisme ir alternatyviems ginčų sprendimo mechanizms, įskaitant skundų nagrinėjimo procedūras ir neteisminį ginčų sprendimą bei teisių gynimo priemones;

4) laikas nuo prašymo išduoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytą dokumentą pateikimo dienos iki dienos, kai pateikiamas prašymas, atitinkantis teisės aktų, reglamentuojančių šio straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų išdavimą, nuostatas.

6. Esant pagrįstoms priežastims, procedūros trukmė gali būti pratęsta ne daugiau kaip vieneriems metams, apie tai pagrįstai informuojant pareiškėją.

7. Už leidimus turinčių asmenų veiklos sąlygų ir reikalavimų pažeidimus asmenys, turintys atitinkamos veiklos leidimus, įspėjami apie galimą leidimų galiojimo sustabdymą ar panaikinimą Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Leidimo galiojimas sustabdomas, galiojimo sustabdymas panaikinamas, leidimo galiojimas panaikinamas, taip pat leidimas yra keičiami Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

8. Vandens ūkio įmonė, numatanti nutraukti leidimais reguliuojamą veiklą, privalo ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo veiklos nutraukimo apie tai informuoti Tarybą.

9. Sprendimas dėl leidimo galiojimo sustabdymo ar panaikinimo įsigalioja nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos. Apie tai, kad numatoma priimti tokį sprendimą, Taryba privalo paskelbti viešai savo interneto svetainėje.

PENKTASIS SKIRSNIS

VANDENILIO GAMYBOS, SAUGOJIMO IR VANDENILIO TERMINALŲ VEIKLA

25 straipsnis. Vandens gamintojų veiklos bendrieji principai

1. Vandens gamintojai, kurių vandens gamybos įrenginiai yra prijungti prie vandens perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų, eksploatuodami įrenginius, turi laikytis vandens perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus nustatytą techninių ir kitų prijungimo prie vandens tinklo bei bendradarbiavimo sąlygų.

2. Vandens gamintojas, kurio vandens gamybos įrenginio galia viršija vandens perdavimo tinklo operatoriaus nustatytą minimalią ribą, apie planuojamą tokio įrenginio:

1) laikiną eksploatavimo sustabdymą privalo pranešti vandens perdavimo tinklo operatoriui ne vėliau kaip prieš 12 mėnesių;

2) visišką eksploataavimo nutraukimą privalo pranešti vandenilio perdavimo tinklo operatoriui ne vėliau kaip prieš 24 mėnesius.

Tokio įrenginio laikinas eksploataavimo sustabdymas ar visiškas eksploataavimo nutraukimas anksčiau šioje dalyje nurodytų terminų yra galimas tik gavus vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus rašytinį sutikimą arba, jeigu tokio įrenginio eksploataavimas nebūtų galimas dėl techninių priežasčių, kurių nebuvo galima numatyti iš anksto, arba jos yra susijusios su tokio įrenginio darbo išteklių pasibaigimu, arba dėl priežasčių, susijusių su teisės aktų reikalavimais. Prašymas dėl laikino šioje dalyje nurodyto vandenilio gamybos įrenginio eksploataavimo sustabdymo ar visiško eksploataavimo nutraukimo anksčiau šioje dalyje nurodytų terminų vandenilio perdavimo tinklo operatoriui turi būti pateiktas ne vėliau kaip prieš 4 mėnesius iki planuojamo tokio įrenginio laikino eksploataavimo sustabdymo arba visiško tokio įrenginio eksploataavimo nutraukimo.

3. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius, gavęs gamintojo prašymą laikinai sustabdyti arba visiškai nutraukti vandenilio gamyklos eksploataavimą anksčiau šio straipsnio 2 dalyje nustatytų pranešimo terminų, per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos įvertina tokio įrenginio laikino eksploataavimo sustabdymo ar visiško eksploataavimo nutraukimo įtaką vandenilio tiekimo saugumui ir patikimumui.

26 straipsnis. Veiklos, susijusios su vandenilio gamyba, saugojimu ir vandenilio terminalu, priežiūra ir kontrolė

1. Taryba prižiūri ir kontroliuoja, kaip vandenilio gamintojams ir vandenilio saugyklų, įskaitant mažųjų ir (ar) vidutinių vandenilio saugojimo įrenginių, vandenilio terminalo operatoriams suteikiama teisė prijungti jų įrenginius prie vandenilio tinklo, kaip taikomos prijungimo įmokos.

2. Taryba kontroliuoja, kaip vandenilio gamintojai, tiekiantys vandenilį į vandenilio tinklą, laikosi šio įstatymo 25 straipsnyje nurodytų reikalavimų.

3. Vandenilio gamintojai, vandenilio saugyklų, įskaitant mažuosius ir (ar) vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalo operatoriai pagal pareikalavimą teikia su vykdoma vandenilio gamybos ir (ar) saugojimo, vandenilio terminalo veikla susijusią informaciją vandenilio tinklų operatoriams, Tarybai ir Energetikos ministerijai.

4. Vandenilio gamintojai, vandenilio saugyklų operatoriai, įskaitant vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, bei vandenilio terminalo operatoriai privalo reguliariai atlikti vandenilio nuotėkių aptikimo ir taisymo veiksmus pagal Tarybos patvirtintą tvarką. Informacija apie reikšmingus nuotėkius, galinčius turėti įtakos vandenilio tiekimo saugumui, aplinkai ar žmonių sveikatai, turi būti nedelsiant pateikiama Tarybai ir atitinkamam vandenilio tinklo operatoriui. Taryba turi teisę nustatyti pranešimo terminus, formas bei detalius ataskaitų teikimo reikalavimus.

5. Vandenilio gamintojai, vandenilio saugyklų operatoriai, įskaitant vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius bei vandenilio terminalo operatoriai privalo periodiškai pateikti Tarybai ataskaitą apie atliktus vandenilio nuotėkių aptikimo ir taisymo veiksmus, nurodydami nustatytus ir pašalintus nuotėkius. Jei nuotėkių pašalinti neįmanoma, operatorius privalo kartu pateikti taisymo arba įrenginio pakeitimo programą. Taryba turi teisę nustatyti ataskaitų pateikimo tvarką, terminus, formas ir turinio reikalavimus.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

VANDENILIO TINKLŲ OPERATORIŲ, VANDENILIO SAUGYKLOS, VANDENILIO TERMINALO OPERATORIŲ PASKYRIMAS IR SERTIFIKAVIMAS

27 straipsnis. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus paskyrimas ir sertifikavimas

1. Asmuo, kuriam Taryba, taikydama šio straipsnio 3–5 dalyse bei Reglamento (ES) 2024/1789 14 straipsnyje nustatytą vandenilio perdavimo tinklo operatoriui taikomą sertifikavimo procedūrą, priėmė teigiamą sprendimą dėl asmens atitikimo šio įstatymo 40 straipsnio reikalavimams, Tarybos licencijuojamas pagal šio įstatymo 21 straipsnio 5 ir 8 dalis ir šios licencijos pagrindu paskiriamas

vandenilio perdavimo tinklo operatoriumi. Šio įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais Taryba, iki sertifikavimo procedūros pabaigos, gali išduoti terminuotą vandenilio perdavimo operatoriaus licenciją. Apie vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus paskyrimą Taryba praneša Europos Komisijai.

2. Sertifikuotos įmonės Tarybai praneša apie visus planuojamus sandorius, kuriuos gali reikėti iš naujo įvertinti, siekiant nustatyti, ar jie atitinka 40 straipsnio reikalavimus.

3. Taryba prižiūri, ar sertifikuotos įmonės nuolat laikosi 40 straipsnio reikalavimų. Taryba pradeda sertifikavimo procedūrą siekiant užtikrinti tokią atitiktį:

a) gavusi sertifikuotos įmonės pranešimą pagal šio straipsnio 2 dalį;

b) savo iniciatyva, jeigu sužino, kad dėl numatyto teisių pakeitimo ar poveikio sertifikuotai įmonei arba vandenilio tinklo savininkams gali būti pažeistas 40 straipsnis, arba jeigu turi pagrindo manyti, jog toks pažeidimas jau galėjo būti padarytas;

c) gavusi pagrįstą Europos Komisijos prašymą.

4. Taryba priima sprendimą dėl vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus sertifikavimo per 150 darbo dienų nuo vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pranešimo arba Europos Komisijos prašymo gavimo dienos. Pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui ir Tarybai nepriėmus sprendimo, laikoma, kad sertifikatas išduotas (numanomas sprendimas). Oficialus arba numanomas Tarybos sprendimas dėl vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus sertifikavimo įsigalioja tik užbaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytą procedūrą.

5. Apie oficialų arba numanomą sprendimą dėl vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus sertifikavimo Taryba nedelsdama praneša Europos Komisijai kartu pateikdama visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją.

6. Taryba turi teisę vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ir įmonių, atliekančių kurių nors iš vandenilio gamybos ar vandenilio tiekimo funkcijų, prašyti pateikti visą informaciją, kuri reikalinga šiame straipsnyje nustatytiems jos užduotims atlikti.

7. Taryba užtikrina vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar kitų asmenų pateiktos informacijos, laikomos komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi, konfidencialumą.

28 straipsnis. Trečiųjų valstybių kontroliuojamo vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus paskyrimas ir sertifikavimas

1. Jeigu vandenilio perdavimo tinklo operatorius arba vandenilio perdavimo tinklo savininkas, kurį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja asmuo iš trečiosios valstybės, kreipiasi dėl sertifikavimo, Taryba nedelsdama apie tai praneša Europos Komisijai. Taryba taip pat nedelsdama praneša Komisijai apie visas aplinkybes, dėl kurių asmuo iš trečiosios valstybės gali įgyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar vandenilio perdavimo tinklo savininko kontrolę.

2. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius ar vandenilio perdavimo tinklo savininkas privalo nedelsdamas pranešti Tarybai apie visas aplinkybes, dėl kurių asmuo iš trečiosios valstybės gali įgyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar vandenilio perdavimo tinklo savininko kontrolę.

3. Taryba, gavusi pranešimą pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalį, ne vėliau kaip per 100 darbo dienų priima sprendimo dėl sertifikavimo projektą. Taryba atsisako išduoti sertifikatą, jeigu asmuo neįrodo, kad:

1) jis atitinka šio įstatymo 40 straipsnyje nustatytus reikalavimus, užtikrinančius veiklų atskyrimą;

2) kad sertifikato išdavimas nesukels pavojaus Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos energijos tiekimo saugumui ar esminiams saugumo interesams.

4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytų aplinkybių atitikties nacionalinio saugumo interesams įvertinimas atliekamas Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Vertinant, ar asmens veikla nekelia grėsmės Europos Sąjungai, Europos Sąjungos energijos tiekimo saugumui ar esminiams saugumo interesams, atsižvelgiama į:

1) Europos Sąjungos teises ir pareigas atitinkamos trečiosios valstybės atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant bet koki susitarimą, sudarytą su viena ar daugiau trečiųjų valstybių, kurios šalis yra Europos Sąjunga ir kuriame nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;

2) Lietuvos Respublikos teises ir pareigas atitinkamos trečiosios valstybės atžvilgiu, kurios numatytos pagal su ja sudarytus susitarimus, jeigu jie atitinka Europos Sąjungos teisę;

3) nuosavybės, tiekimo arba kitus komercinius santykius, kurie galėtų neigiamai paveikti paskatas vandenilio perdavimo tinklo savininkui ar vandenilio perdavimo tinklo operatoriui ir jo gebėjimą tiekti vandenilį kuriai nors atskirai Europos Sąjungos valstybei narei arba Europos Sąjungai;

4) kitus konkrečius to atvejo faktus bei aplinkybes ir atitinkamą trečiąją valstybę.

5. Taryba sprendimo projektą kartu su visa su tuo sprendimu susijusia svarbia informacija nedelsdama pateikia Europos Komisijai.

6. Taryba, prieš priimdama sprendimą dėl sertifikavimo, privalo kreiptis į Europos Komisiją su prašymu pateikti nuomonę:

1) dėl asmens atitikties šio įstatymo 40 straipsnyje veiklos atskyrimo reikalavimams;

2) ar išdavus sertifikatą nekils pavojus Europos Sąjungos energijos tiekimo saugumui.

7. Europos Komisija nurodytą prašymą nagrinėja iš karto, kai tik jį gauna ir pateikia savo nuomonę per 50 darbo dienų nuo Tarybos prašymo gavimo. Jeigu Europos Komisija per šį laikotarpį paprašo pateikti papildomą informaciją arba suinteresuotųjų šalių nuomonę, šis terminas pratęsiamas papildomai 50 darbo dienų. Jei per visą šioje dalyje nustatytą laikotarpį Europos Komisija nepateikia nuomonės, laikoma, kad ji neprieštarauja Tarybos sprendimui.

8. Taryba galutinį sprendimą dėl sertifikavimo priima per 50 darbo dienų nuo šio straipsnio 7 dalyje nustatyto laikotarpio pabaigos. Priimdama galutinį sprendimą, Taryba kuo labiau atsižvelgia į Europos Komisijos nuomonę. Taryba turi teisę atsisakyti išduoti sertifikatą, jei jį išdavus kiltų pavojus Lietuvos Respublikos energijos tiekimo saugumui ar nacionaliniams saugumo interesams arba kitos Europos Sąjungos valstybės energijos tiekimo saugumui.

9. Galutinis sprendimas dėl trečiosios valstybės vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus sertifikavimo skelbiamas Tarybos interneto svetainėje. Kartu su Tarybos sprendimu skelbiama gauta Europos Komisijos išvada. Kai galutinis Tarybos sprendimas skiriasi nuo Europos Komisijos nuomonės, kartu pateikiamas ir paskelbiamas priimto sprendimo pagrindimas.

29 straipsnis. Vandenilio saugyklų ir vandenilio terminalo operatorių paskyrimas

1. Vandenilio terminalo operatoriumi paskiriama įmonė, nuosavybės teise valdanti vandenilio terminalo infrastruktūrą ir atitinkanti 21 straipsnyje nustatytus reikalavimus, išduodant jai vandenilio terminalo operatoriaus licenciją.

2. Vandenilio saugyklos operatoriumi paskiriama įmonė, kuri nuosavybės teise valdo vandenilio saugyklą ir atitinkanti 21 ir 43 straipsniuose nustatytus reikalavimus, išduodant jai vandenilio saugyklos operatoriaus veiklos licenciją.

30 straipsnis. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus paskyrimas

1. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius paskiriamas Tarybos organizuojamos atviros, skaidrios ir nediskriminacinės procedūros būdu, kurios organizavimo tvarka ir sąlygos nustatomos Licencijavimo taisyklėse, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

2. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriumi gali būti paskiriamas Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo arba kitos valstybės narės juridinis asmuo ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje, ir atitinkantis 21 ir 42 straipsniuose nustatytus reikalavimus išduodant jam vandenilio skirstymo veiklos licenciją.

3. Tais atvejais, kai atliekamas gamtinių dujų skirstymo sistemos paskirties keitimas į vandenilio skirstymo tinklą, vandenilio skirstymo tinklo operatorius paskiriamas Gamtinių dujų įstatymo nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS VANDENILIO TINKLAMS TAIKOMOS TAISYKLĖS

31 straipsnis. Vandenilio tinklo, saugyklos ir terminalo operatorių užduotys

1. Vandenilio tinklo, saugyklos ir terminalo operatorius:

1) yra atsakingas už saugų ir patikimą vandenilio transportavimo ar saugojimo infrastruktūros įrengimą, eksploatavimą, priežiūrą ir plėtrą, įskaitant jos paskirties keitimą, bendradarbiaudamas su sujungtų ir kaimyninių vandenilio tinklų operatoriais, kad būtų įvertintos vandenilio gamybos ir naudojimo vietos, atsižvelgdami į šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytus dešimties metų tinklų plėtros planus;

2) užtikrina tokį ilgalaikį vandenilio sistemos planavimą, kuris įvertintų ilgalaikę vandenilio transportavimo ir laikymo paklausą, nurodytą šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytuose dešimties metų tinklų plėtros planuose;

3) įgyvendina tinkamas priemones, kurių reikia operatoriaus pareigoms vykdyti;

4) pateikia kitų tinklų arba sistemų, su kuriomis sujungta jo sistema, operatoriams informaciją apie vandenilio kokybę, kad būtų užtikrinamas saugus ir efektyvus jungtinės sistemos eksploatavimas, koordinuota jos plėtra ir sąveikumas;

5) nediskriminuoja vandenilio sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų kategorijų, įskaitant ir savo susijusių įmonių naudai;

6) teikia vandenilio sistemos naudotojams informaciją, kuri yra reikalinga, kad būtų užtikrinta teisė naudotis vandenilio infrastruktūra;

7) privalo imtis visų pagrįstų priemonių, kad vykdant veiklą būtų užkirstas kelias vandenilio nuotėkiui, o vandenilio nuotėkio kiekis būtų kuo labiau sumažintas, ir reguliariai atlieka visų atitinkamų komponentų, už kuriuos atsako operatorius, vandenilio nuotėkių aptikimo ir remonto poreikio tyrimą;

8) pateikia Tarybai jos nustatytu periodiškumu vandenilio nuotėkių aptikimo ataskaitą ir, Tarybos prašymu, pateikia remonto arba įrangos pakeitimo programą, taip pat kasmet viešai savo interneto svetainėje skelbia statistinę informaciją apie vandenilio nuotėkių aptikimą ir remonto poreikį.

2. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius yra atsakingas, kad būtų užtikrintas pakankamas tarpvalstybinis vandenilio perdavimo infrastruktūros pajėgumas Europos Sąjungos vandenilio infrastruktūrai integruoti, kad patenkintų visą ekonomiškai pagrįstą ir techniškai įmanomą pajėgumo paklausą, nustatytą šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytame dešimties metų tinklo plėtros plane ir Reglamento (ES) 2024/1789 60 straipsnyje nurodytame visos Sąjungos dešimties metų vandenilio tinklo plėtros plane, atsižvelgdami į vandenilio tiekimo saugumą. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius yra atsakingas už pakankamo tarpvalstybinio pajėgumo užtikrinimą. Taryba, derindama vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus investicijas į tokią infrastruktūrą, atsižvelgia į aukščiau nurodytą kriterijų dėl pakankamo tarpvalstybinio pajėgumo ir pajėgumų poreikio ilguoju laikotarpiu.

3. Taryba turi teisę pavesti vandenilio tinklų operatoriams užtikrinti vandenilio kokybės valdymą ir stabilią vandenilio kokybę jų tinkluose pagal taikytinus vandenilio kokybės standartus. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pagrįstos investicijos ir sąnaudos, susijusios su vandenilio kokybės valdymu, Tarybos nustatyta tvarka yra įtraukiamos, atitinkamai, į šio operatoriaus reguliuojamo turto bazę ir pajamų viršutinę ribą.

4. Vandenilio tinklų operatoriai yra atsakingi už balansavimą savo tinkluose nuo 2033 m. sausio 1 d. Vandenilio tinklų operatoriai parengia ir pateikia derinti Tarybai vandenilio tinklų balansavimo taisyklės, kuriose taip pat numatomos taisyklės, pagal kurias iš vandenilio sistemos naudotojų imamas mokestis už energijos disbalansą. Šios taisyklės privalo būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės.

32 straipsnis. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus teisės

1. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius turi teisę:
  - 1) gauti vandenilio skirstymo tinklą operatorių, vandenilio sistemos naudotojų ir vartotojų, kurių įrenginiai prijungti prie vandenilio perdavimo tinklo, rodmenis ir kitą informaciją, reikalingą ilgalaikiai plėtrai planuoti, balansavimo funkcijai ir kitoms pareigoms, nurodytoms šiame įstatyme, atlikti;
  - 2) gauti iš vandenilio perdavimo tinklo naudotojų informaciją, kuri reikalinga trečiajai šaliai suteikti teisę naudotis vandenilio perdavimo tinklu;
  - 3) vadovaudamasis norminiais eksploatavimo dokumentais, nustatyti vandenilio skirstymo tinklo, vartotojų įrenginių, vandenilio gamybos įrenginių ir kitų vandenilio perdavimo tinklo naudotojų įrenginių, prijungtų prie vandenilio perdavimo tinklo, funkcionavimo sąlygas, kurios užtikrintų vandenilio perdavimo tinklo darbo saugumą, stabilumą ir patikimumą;
  - 4) siekdamas užtikrinti avarijų prevencijos priemonių ir avarijų prevencijos planų vykdymą, vandenilio perdavimo tinklo darbo stabilumą ir patikimumą, reikalauti, kad visi rinkos dalyviai įgyvendintų būtinas avarijų prevencijos ir likvidavimo priemones;
  - 5) gavęs vandenilio vartotojų, sistemų ar patalpų savininkų ar teisėtų valdytojų sutikimą, pateikti į vandenilio skirstymo tinklo, vartotojų teritorijas ir (ar) patalpas, kad įrengtų, prižiūrėtų ar keistų apskaitos prietaisus ar fiksuotų jų rodmenis;
  - 6) reikalauti iš vandenilio sistemos naudotojų pateikti pakankamą prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos vandenilio sistemos naudotojo prievolės pagal vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas balansavimo taisykles už paimtų iš vandenilio perdavimo tinklo, tačiau į vandenilio perdavimo tinklą nepristatyto vandenilio nupirkimą iš vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus, ir dėl to susidariusių nuostolių atlyginimą;
  - 7) nutraukti vandenilio perdavimą tinklo naudotojams šio įstatymo 17 straipsnyje numatytais atvejais ir tvarka;
  - 8) kitas teises, numatytas Reglamente (ES) 2024/1789 ir tinklo kodeksuose ir gairėse, priimtuose vadovaujantis Reglamento (ES) 2024/1789 70, 71 ir 72 straipsniais.

33 straipsnis. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus užduotys

1. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius yra atsakingas už saugų, patikimą ir efektyvų vandenilio skirstymo tinklo eksploatavimą, priežiūrą ir plėtrą, užtikrindamas, kad būtų patenkinta esama ir numatoma vandenilio paklausa.
2. Planuodamas ir vykdydamas skirstymo tinklo plėtrą, vandenilio skirstymo tinklo operatorius:
  - 1) užtikrina, kad tinklo pajėgumai būtų pakankami patenkinti esamą ir numatomą paklausą;
  - 2) atsižvelgia į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir atsinaujinančio vandenilio integraciją;
  - 3) siekia užtikrinti skirstymo tinklo sąveikumą ir integraciją su kitomis vandenilio sistemomis.
3. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius užtikrina, kad vartotojai, vandenilio gamintojai, vandenilio tiekėjai ir kiti rinkos dalyviai būtų prijungiami prie tinklo nediskriminacinėmis, skaidriomis ir objektyviomis sąlygomis, laikantis Tarybos nustatytų techninių ir administracinių reikalavimų.
4. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius privalo teikti rinkos dalyviams ir Tarybai informaciją, reikalingą:
  - 1) veiksmingai ir skaidriai prieigai prie skirstymo tinklo užtikrinti;
  - 2) konkurencijos ir rinkos veikimo stebėsenai;
  - 3) energijos srautų ir tinklo pajėgumų planavimui.
5. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius nediskriminuoja vandenilio sistemos naudotojų, įskaitant susijusias įmones, ir užtikrina, kad būtų laikomasi vienodų sąlygų visiems rinkos dalyviams.

34 straipsnis. Geografiškai riboti vandenilio tinklai

1. Taryba savo nustatyta tvarka turi teisę priimti sprendimą dėl išimties dėl veiklos rūšių atskyrimo, nustatyto šio įstatymo 42 straipsnyje, pritaikymo asmenims, kurie valdo vandenilio tinklus, kuriais vandenilis transportuojamas geografiškai ribotoje, pramoninėje ar komercinėje vietovėje. Išimties galiojimo laikotarpiu toks tinklas turi tenkinti visas šias sąlygas:

- 1) jis neapima vandenilio jungčių;
- 2) jis neturi tiesioginių jungčių su vandenilio saugyklomis arba vandenilio terminalais, išskyrus atvejus, kai tokios saugyklos ar terminalai taip pat yra prijungti prie vandenilio tinklo, kuriam netaikoma pagal šį straipsnį suteikta nukrypti leidžianti nuostata;
- 3) jo paskirtis yra visų pirma tiekti vandenilį vartotojams, tiesiogiai prijungtiems prie šio tinklo;
- 4) jis nėra prijungtas prie jokio kito vandenilio tinklo, išskyrus tinklus, kuriems taip pat taikoma pagal šį straipsnį suteikta nukrypti leidžianti nuostata ir kuriuos eksploatuoja tas pats vandenilio tinklo operatorius.

2. Taryba turi teisę priimti sprendimą dėl išimties, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, panaikinimo, jeigu pagal Tarybai atliktą įvertinimą būtų nustatyta, kad tolesnis išimties taikymas ribotą konkurenciją arba neigiamai paveiktą veiksmingą vandenilio infrastruktūros diegimą ar vandenilio rinkos plėtrą arba jei nebetenkinama bent viena iš šio straipsnio 1 dalyje išvardytų sąlygų.

Taryba, kas septynerius metus nuo leidimo taikyti išimtį pagal šio straipsnio 1 dalį suteikimo dienos paskelbia išimčių poveikio konkurencijai, vandenilio infrastruktūrai ir vandenilio rinkos plėtrai bei funkcionavimui Europos Sąjungoje arba Lietuvoje įvertinimą (ataskaitą).

3. Taryba, savo nustatyta tvarka, priimdama sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išimties suteikimo, kartu priima sprendimą ir dėl Reglamento (ES) 2024/1789 7 straipsnio 7 dalyje nurodytos išimties suteikimo. Tokiu atveju geografiškai riboti vandenilio tinklai nelaikomi įleidimo ir išleidimo sistema ar jos dalimi.

35 straipsnis. Vandenilio tinklo jungtys su trečiosiomis valstybėmis

1. Prieš pradėdant eksploatuoti vandenilio jungtį tarp Lietuvos Respublikos ir trečiosios valstybės, su atitinkama trečiąja valstybe sudaromas tarptautinis susitarimas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnį. Tame susitarime nustatomos atitinkamos vandenilio jungties eksploatavimo taisyklės, kai tai būtina siekiant užtikrinti jų nuoseklumą ir suderinamumą su vandenilio tinklams taikomomis taisyklėmis, nustatytomis šiame įstatyme ir Reglamente (ES) 2024/1789. Draudžiama sudaryti šioje dalyje nurodytą tarptautinį susitarimą dėl vandenilio jungties, esančios trečiojoje valstybėje, kuri pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

2. Tarptautinis susitarimas, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje, gali būti nesudaromas, jeigu Lietuvos Respublika, kaip valstybė narė, prijungta arba ketinanti būti prijungta prie vandenilio jungties, derasi ir sudaro tarpvyriausybinių susitarimą su atitinkama trečiąja valstybe. Tame tarpvyriausybiniame susitarime turi būti nustatytos vandenilio jungties eksploatavimo taisyklės, užtikrinančios jų nuoseklumą ir suderinamumą su šiame įstatyme ir Reglamente (ES) 2024/1789 nustatytomis vandenilio tinklams taikomomis taisyklėmis. Draudžiama sudaryti tarpvyriausybinių susitarimą dėl prijungimo prie vandenilio jungties, esančios trečiojoje valstybėje, kuri pagal Nacionalinio saugumo strategiją kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

3. Šio straipsnio nuostatos nedraudžia Lietuvos Respublikai pagal savo kompetenciją ir laikantis taikytinų procedūrų inicijuoti dialogą su prijungtomis trečiosiomis valstybėmis, įskaitant bendradarbiavimą su šiomis valstybėmis vandenilio gamybos srityje socialiniais ir aplinkosaugos klausimais, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytą ribojimą.

36 straipsnis. Konfidencialumo reikalavimai vandenilio tinklų, vandenilio saugyklų ir vandenilio terminalų operatoriams

1. Nedarant poveikio teisinėms pareigoms atskleisti informaciją, kiekvienas vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatorius ir kiekvienas vandenilio tinklo savininkas privalo saugoti neskelbtinos komercinės informacijos, gautos vykdant jų veiklą, konfidencialumą ir užtikrinti, kad informacija apie jų pačių veiklą, kuri gali suteikti komercinį pranašumą, nebūtų atskleista diskriminaciniu būdu. Visų pirma, jei vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatorius arba vandenilio tinklo savininkas priklauso vertikalčiai integruotai įmonei, jis neatskleidžia jokios neskelbtinos komercinės informacijos kitiems vertikalčiai integruotos įmonės padaliniais, kurie nėra perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai arba vandenilio tinklo operatoriai, nebent tai būtina verslo sandoriui atlikti.

2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant vandenilį, vandenilio tinklo, vandenilio saugyklos ar vandenilio terminalo operatoriai negali suteikti neskelbtinos komercinės informacijos, kurią gauna iš trečiųjų šalių suteikdami joms prieigą prie sistemos arba derėdamiesi dėl tokios prieigos.

3. Taryba ir vandenilio tinklo operatoriai privalo skelbti informaciją, kuri yra būtina veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti, išskyrus informaciją, kuri yra laikoma neskelbtina komercine informacija.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS INTEGRUOTAS TINKLŲ PLANAVIMAS

37 straipsnis. Vandenilio tinklų plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius ir gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamiesi šio įstatymo 31 straipsniu, parengia ir ne rečiau kaip kas 2 metus iki liepos 1 dienos Tarybai pateikia atskirus dešimties metų tinklų plėtros planus arba jungtinį dešimties metų tinklų plėtros planą, kuriuose pateikiamas esamos ir numatomos vandenilio ir gamtinių dujų pasiūlos ir paklausos vertinimas. Jungtinis dešimties metų tinklų plėtros planas pirmą kartą parengiamas ne vėliau kaip po dviejų metų gavus vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus licenciją.

Tuo atveju, jei rengiamas jungtinis gamtinių dujų ir vandenilio dešimties metų tinklo plėtros planas, turi būti atliktas atskiras kiekvieno energijos nešiklio modeliavimas ir turi būti įtraukti atskiri skyriai, kuriuose pateikiami gamtinių dujų tinklo žemėlapiai ir vandenilio tinklo žemėlapiai.

Jei yra rengiami atskiri gamtinių dujų ir vandenilio planai, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius ir vandenilio perdavimo tinklo operatorius glaudžiai bendradarbiauja tais atvejais, kai reikia priimti sprendimus siekiant užtikrinti sistemos efektyvumą, kai naudojami įvairūs energijos nešikliai. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius glaudžiai bendradarbiauja su elektros energijos perdavimo sistemos operatoriumi ir elektros energijos skirstymo sistemos operatoriumi, kad būtų koordinuojami bendri infrastruktūros reikalavimai vandenilio gamybos įrengimo vietoms ir atitinkamoms energijos perdavimo infrastruktūroms.

Infrastruktūros operatoriai, įskaitant suskystintų gamtinių dujų terminalo operatorių, vandenilio skirstymo tinklo operatorių, vandenilio terminalo operatorių, vandenilio saugyklos operatorių, gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorių, centralizuotos šilumos tiekimo įmones ir elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemų operatorius privalo gamtinių dujų perdavimo sistemos ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriams pateikti visą atitinkamam dešimties metų tinklo plėtros planui parengti aktualią informaciją ir ja keistis. Dešimties metų tinklų plėtros planai viešai skelbiami gamtinių dujų perdavimo sistemos ir vandenilio perdavimo tinklo operatorių svetainėse kartu su konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais rezultatais. Šios svetainės reguliariai atnaujinamos, siekiant užtikrinti, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai būtų informuoti apie konsultacijų laiką, būdą ir aprėptį.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose dešimties metų perdavimo tinklų plėtros planuose:

1) pateikiama visapusiška ir išsami informacija apie svarbiausią infrastruktūrą, kurią reikia sukurti ar atnaujinti per kitus dešimt metų (tuo atveju, kai rengiamas jungtinis planas su gamtinių dujų

perdavimo sistemos operatoriumi, gamtinių dujų sistemos operatorius skelbia ir informaciją pagal Gamtinių dujų įstatymą bei Tarybos teisės aktus);

2) nurodoma informacija apie visas svarbiausias su vandenilio perdavimo tinklų vystymu susijusias investicijas, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir nurodoma, kokios naujos svarbiausios investicijos į vandenilio perdavimo tinklą, įskaitant investicijas, susijusias su tiekimo saugumu ir patikimumu, energijos vartojimo efektyvumu, kibernetinės ir fizinės saugos stiprinimu bei tvarumu, poveikio aplinkai gerinimo potencialu, ir su paklausos valdymu susiję sprendimai, kuriems nereikia naujų investicijų į infrastruktūrą, planuojama vystyti per kitus trejus metus;

3) pateikiama išsami informacija apie esamą infrastruktūrą, kurios paskirtis gali ar turi būti pakeista vandeniliui perduoti, visų pirma siekiant tiekti vandenilį galutiniams naudotojams sektoriuose, kurių priklausomybę nuo iškastinio kuro sunku sumažinti, atsižvelgiant į šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo potencialą ir energijos vartojimo bei ekonominę efektyvumą, palyginti su kitomis galimybėmis;

4) visų investicinių projektų, planuojamų per artimiausius trejus metus, terminai;

5) nurodomas suderinamumas su Nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu, Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija;

6) užtikrinama atitiktis Reglamento (ES) 2024/1789 60 straipsnyje nurodytam Europos Sąjungos dešimties metų vandenilio tinklo plėtros planui;

7) atsižvelgiama į vandenilio skirstymo tinklo plėtros planą ir eksploatavimo nutraukimo planus gamtinių dujų dalyje (jei tokie yra);

8) remiamasi jungtiniais scenarijais, kuriuos kas dvejus metus rengia gamtinių dujų perdavimo sistemos, vandenilio perdavimo tinklo ir elektros energijos perdavimo sistemos operatoriai;

3. Šio straipsnio 2 dalies 8 punkte nurodyti jungtiniai scenarijai grindžiami pagrįstomis prielaidomis dėl vandenilio gamybos, tiekimo ir vartojimo raidos, visų pirma sektorių, kurių priklausomybę nuo iškastinio kuro sunku sumažinti, poreikių, atsižvelgiant į šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo potencialą ir energijos vartojimo bei ekonominę efektyvumą, palyginti su kitomis galimybėmis, ir juose atsižvelgiama į su paklausos valdymo susijusius sprendimus, kuriems nereikia naujų investicijų į infrastruktūrą. Juose taip pat atsižvelgiama į tarpvalstybinius mainus, įskaitant mainus su trečiosiomis valstybėmis, ir vandenilio saugyklų vaidmenį bei vandenilio terminalų integravimą.

4. Prieš teikdami dešimties metų tinklų plėtros planus Tarybai, gamtinių dujų perdavimo sistemos, elektros energijos perdavimo sistemos ir vandenilio perdavimo tinklų operatoriai su suinteresuotomis vandenilio sektoriaus veiklos valdymo srities institucijomis ir kitais suinteresuotais asmenimis vykdo viešąsias konsultacijas dėl jungtinių scenarijų. Vandenilio perdavimo tinklo, elektros energijos perdavimo sistemos ir gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai į konsultacijas įtraukia gamtinių dujų ir elektros energijos skirstymo sistemų operatorius, vandenilio skirstymo tinklo operatorius, elektros energijos, gamtinių dujų ir vandenilio, šildymo ir (ar) vėsinimo rinkose veikiančias asociacijas bei centralizuotais tiekiamos šilumos tiekimo įmones, energijos tiekimo ir gamybos įmones, nepriklausomus telkėjus, paklausos valdymo operatorius, energijos vartojimo efektyvumo sprendimų srityje dirbančias organizacijas, energijos vartotojų asociacijas ir pilietinės visuomenės atstovus. Konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais dėl jungtinių scenarijų rezultatai ir dokumentai, kuriuos infrastruktūros operatoriai pateikė konsultacijoms palengvinti skelbiami viešai.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyti jungtiniai scenarijai turi būti suderinti su visos Europos Sąjungos scenarijais, parengtais pagal Reglamento (ES) 2022/869 12 straipsnį, ir Nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu ir įvertinamas Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas. Tokius jungtinius scenarijus tvirtina Taryba. Pagal Reglamento (EB) Nr. 401/2009 10a straipsnį įsteigta Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais gali savo iniciatyva pateikti nuomonę dėl jungtinių scenarijų suderinamumo su Europos Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslais ir jos 2050

m. poveikio klimatui neutralumo tikslu. Taryba, vertindama jungtinius scenarijus, atsižvelgia į tą nuomonę.

6. Rengdami dešimties metų tinklo plėtros planus vandenilio perdavimo tinklo ir gamtinių dujų sistemos operatoriai atsižvelgia į galimas sistemos plėtros alternatyvas, tokias kaip paklausos valdymo panaudojimą, taip pat į tikėtiną suvartojimą taikant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ pagal Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo įstatymo nuostatas, prekybą su kitomis valstybėmis ir visos Europos Sąjungos tinklo plėtros planus. Atsižvelgdami į energetikos sistemos integraciją, gamtinių dujų perdavimo sistemos ir vandenilio perdavimo tinklų operatoriai įvertina, kaip tenkinti poreikį elektros energijos, šildymo, kai taikytina, ir gamtinių dujų ir vandenilio sistemose, įskaitant optimalios energijos kaupimo įrenginių vietas bei dydžio ir elektros energijos naudojimo dujoms gaminti infrastruktūros vietas parinkimą, taip pat įvertinant vandenilio gamybos ir vartojimo vietas. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius pateikia informaciją apie galutinių naudotojų vietą sektoriuose, kurių priklausomybę nuo iškastinio kuro sunku sumažinti, siekiant, kad tuose sektoriuose būtų naudojamas vandenilis iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis.

7. Taryba dėl dešimties metų tinklo plėtros plano turi viešai konsultuotis su visais esamais ar potencialiais vandenilio sistemos naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog jie yra potencialūs vandenilio sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius. Taryba privalo paskelbti konsultavimosi proceso rezultatus, įskaitant galimą investicijų poreikį, įrenginių eksploatavimo nutraukimą ir su paklausos valdymu susijusius sprendimus, kuriems nereikia naujų investicijų į infrastruktūrą.

8. Taryba įvertina, ar dešimties metų tinklo plėtros planai atitinka šio straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalis, ar jame atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti viešo konsultavimosi metu, ir, kai tikslinga, ar jis suderinamas su Reglamento (ES) 2024/1789 60 straipsniu. Jei iškyla abejonų dėl suderinamumo su Europos Sąjungos tinklo plėtros planais, Taryba konsultuojasi su Agentūra. Taryba turi teisę reikalauti, kad vandenilio perdavimo tinklo operatorius iš dalies pakeistų savo dešimties metų tinklo plėtros planą.

Aplinkos ministerija ir Energetikos ministerija išnagrinėja ir pateikia nuomonę Tarybai ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriumi, ar dešimties metų tinklo plėtros planas yra suderinamas su Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatytu poveikio klimatui neutralumo tikslu, Nacionaliniu energetikos ir klimato srities veikslių planu ir integruotomis nacionalinėmis energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitomis, pateiktomis pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, ir, jei jis nesuderinamas, gali pateikti Tarybai pagrįstą nuomonę, kurioje išdėsto, kas yra nesuderinama; į tą nuomonę turi būti tinkamai atsižvelgta.

9. Taryba vykdo dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jo vertinimą.

10. Tuo atveju, kai vandenilio perdavimo tinklo operatorius dėl kitų nei nuo jo priklausančių svarbių priežasčių nepadaro investicijos, kuri pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padaryta per kitus trejus metus, Taryba imasi bent vienos iš šių priemonių, kad atitinkamos investicijos būtų atliktos, jei tokios investicijos yra reikalingos atsižvelgiant į naujausią dešimties metų tinklo plėtros planą:

- 1) įpareigoja vandenilio perdavimo tinklo operatorių atlikti atitinkamą investiciją;
- 2) įpareigoja vandenilio perdavimo tinklo operatorių organizuoti konkursą, kuriame galėtų dalyvauti visi suinteresuoti investuotojai;
- 3) įpareigoja vandenilio perdavimo tinklo operatorių padidinti bendrovės įstatinį kapitalą, siekdama finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.

11. Tuo atveju, kai Taryba pasinaudoja šio straipsnio 10 dalyje nurodytais įgaliojimais, ji gali reikalauti iš vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus įgyvendinti vieną ar daugiau iš šių reikalavimų, kad:

- 1) konkursą laimėjęs investuotojas teiktų finansavimą vandenilio perdavimo tinklo operatoriui;
- 2) konkursą laimėjęs investuotojas, vykdytų dešimties metų tinklo plėtros plane numatytas investicijas į vandenilio perdavimo tinklą;
- 3) vandenilio perdavimo tinklo operatorius sukurtų atitinkamą naują turtą;
- 4) vandenilio perdavimo tinklo operatorius eksploatuotų atitinkamą vandenilio perdavimo tinklo naują turtą.

Vandenilio perdavimo tinklo operatorius suteikia investuotojams visą investavimui reikalingą informaciją, prijungia naują turtą prie vandenilio perdavimo tinklo ir sudaro palankias sąlygas investicinio projekto įgyvendinimui. Atitinkamas finansavimo priemonės derina Taryba.

12. Kai Taryba pasinaudoja savo teisėmis pagal šio straipsnio 10 dalį, veiklos ir kapitalo sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą), susijusios su aukščiau nurodytų veiksmų, susijusių su atitinkamų investicijų į vandenilio perdavimo tinklą įgyvendinimu, yra įtraukiamos į vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus kainų viršutines ribas ir (ar) pajamų viršutines ribas.

13. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriui rengiant atskirą dešimties metų tinklo plėtros planą, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius privalo bendradarbiauti su vandenilio perdavimo tinklo operatoriumi ir pateikti visą būtiną informaciją, įskaitant informaciją apie gamtinių dujų perdavimo infrastruktūrą, kurios eksploatavimą galima nutraukti arba kurios eksploatavimas bus nutrauktas, ir kitą būtiną informaciją.

14. Taryba, bendradarbiaudama su gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriumi ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriumi pagal šio straipsnio 1–4 dalis, suderina gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus 10 metų perdavimo tinklų plėtros planus ne vėliau nei per 5 mėnesius po planų pateikimo pagal šio straipsnio 1 dalį – iki einamųjų metų lapkričio 30 d.

38 straipsnis. Vandenilio skirstymo tinklo plėtros planas

1. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius ne rečiau kaip kas ketverius metus rengia ir teikia Tarybai vandenilio skirstymo tinklo plėtros planą, kuriame nustatomi numatomi vandenilio skirstymo tinklo infrastruktūros plėtros poreikiai, kryptys ir su tuo susijusios planuojamos investicijos. Vandenilio skirstymo tinklo plėtros planas pirmą kartą parengiamas ne vėliau kaip po dviejų metų gavus vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus licenciją.

2. Vandenilio skirstymo tinklo plėtros planas rengiamas glaudžiai bendradarbiaujant su gamtinių dujų skirstymo sistemos ir elektros energijos skirstymo sistemos operatoriais, taip pat su centralizuoto šilumos ir (ar) vėsumos tiekimo įmonėmis, siekiant užtikrinti veiksmingą energetikos sistemos integraciją.

3. Tuo atveju, kai yra poreikis koordinuoti gamtinių dujų infrastruktūros paskirties keitimą ir vandenilio skirstymo tinklo plėtrą, vandenilio skirstymo tinklo bendrą (jungtinį) plėtros planą kartu su gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorių plėtros planu.

4. Jungtiniuose plėtros planuose turi būti:

- 1) aiškiai identifikuoti ir atskirti gamtinių dujų sektoriaus ir vandenilio sektoriaus poreikiai;
- 2) pateiktas atskiras kiekvieno energijos nešiklio infrastruktūros plėtros modeliavimas ir atskiri gamtinių dujų tinklo ir vandenilio tinklo žemėlapiai.

5. Vandenilio skirstymo tinklo plėtros plane turi būti:

1) informacija apie vandenilio skirstymo tinklo naudotojų ir operatorių suderintus pajėgumo poreikius, vandenilio tiekimo ir paklausos tendencijas, taip pat sunkiai dekarbonizuojamų sektorių galutinių vartotojų vietą, poreikius, alternatyvų analizę ir su tuo susijusį šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo potencialą;

2) informacija apie gamtinių dujų infrastruktūros konversijos į vandenilio transportavimo infrastruktūrą galimybes ir būtinumą, įskaitant paskirties keitimo apimtis, reikalingas pajėgumų poreikiams patenkinti;

3) informacija, kaip atsižvelgta į šildymo ir vėsinimo planus, parengtus pagal Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymą, ir nurodoma, kaip atsižvelgta į sektorių, kuriems netaikomi šildymo ir vėsinimo planai, poreikius, ir nurodoma, kaip, svarstant vandenilio skirstymo tinklo plėtrą, sektoriuose, kuriuose yra efektyviau energiją vartojančių alternatyvų, laikomasi principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“;

4) suinteresuotųjų subjektų konsultavimo proceso rezultatai ir nuorodos į atitiktį Nacionaliniam energetikos ir klimato srities veiksmų planui, integruotoms nacionalinėms pažangos ataskaitoms, visos Europos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planui, nacionaliniams dešimties metų tinklo plėtros planams, klimatui neutralios ekonomikos tikslams, nustatytiems Reglamente (ES) 2021/1119;

5) vandenilio skirstymo tinklo operatorius viešai paskelbia plėtros planą savo interneto svetainėje, skelbia ir reguliariai atnaujina informaciją apie plėtros plano įgyvendinimo eigą, užtikrina suinteresuotųjų subjektų galimybes aktyviai ir laiku dalyvauti konsultacijų procese.

6. Taryba įvertina plėtros plano atitiktį šio straipsnio reikalavimams ir turi teisę reikalauti pataisyti ir (ar) papildyti planą, jeigu jis neatitinka šio straipsnio nuostatų ar nacionalinių bei Europos Sąjungos energetikos ir klimato politikos dokumentų.

7. Taryba nagrinėdama planą:

1) atsižvelgia į ekonominį ir energetinį tinklo plėtros pagrįstumą bei taikomus jungtinio scenarijaus modelius;

2) atsižvelgia į plėtros plano vertinimo rezultatus tvirtindama reguliuojamus su tinklo naudojimu susijusius mokesčius.

8. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius keičiasi planui parengti reikalinga informacija su kitais vandenilio tinklų operatoriais, įskaitant kaimyninėse valstybėse narėse veikiančius operatorius, jei yra ar planuojamos tiesioginės jungtys.

39 straipsnis. Tarpvalstybinės vandenilio perdavimo tinklo infrastruktūros finansavimas

1. Tuo atveju, jei vandenilio jungties projektas nėra pripažintas bendro intereso projektu kaip numatyta Reglamento (ES) 2022/869 II skyriuje ir I priedo 3 punkte, paveiktų ir gretimų vandenilio perdavimo tinklų operatoriai padengia šio projekto įgyvendinimo išlaidas. Šios išlaidos turi būti įtrauktos į vandenilio perdavimo tarifus, jeigu tam pritaria Taryba. Jei vandenilio perdavimo tinklo operatorius kartu su gretimų šalių vandenilio perdavimo tinklo operatoriais nustato didelį naudos ir sąnaudų atotrūkį, jie gali parengti projekto planą, įskaitant prašymą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, ir pateikti jį kartu atitinkamoms reguliavimo institucijoms, kad šios kartu jį patvirtintų.

2. Jei vandenilio perdavimo tinklo operatorius kartu su gretimų šalių vandenilio perdavimo tinklo operatoriais pateikia projekto planą, kaip nustatyta 1 dalyje, prie to projekto plano ir prašymo dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo pridedama konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizė, kurioje atsižvelgiama į naudą ne tik susijusiose valstybėse narėse, ir verslo planas, kuriame įvertinamas projekto finansinis gyvybingumas, pateikiamas finansinis sprendimas ir nurodoma, ar dalyvaujantys vandenilio perdavimo tinklų operatoriai pritaria pagrįstam pasiūlymui dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.

3. Tarpvalstybinės vandenilio perdavimo tinklo infrastruktūros įrengimui ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus išlaidų, kai yra taikomas išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmas, finansavimui gali būti taikomos finansavimo užtikrinimo priemonės pagal šio įstatymo 13 straipsnio 9 dalį.

DEVINTASIS SKIRSNIS VANDENILIO TINKLŲ OPERATORIŲ VEIKLOS RŪŠIŲ ATSKYRIMAS

40 straipsnis. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklos rūšių atskyrimas

1. Lietuvos Respublikoje vykdoma vandenilio perdavimo veikla privalo būti atskirta nuo vandenilio gamybos veiklos ir tiekimo veiklos, atskiriant vandenilio perdavimo tinklo ir (arba)

vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus nuosavybę nuo vandenilio gamybos ir (arba) tiekimo veiklą vykdančių vandenilio įmonių.

2. Sprendimus dėl turto, kuris reikalingas vandenilio perdavimo tinklui eksploatuoti, prižiūrėti ir (ar) plėtoti, panaudojimo savarankiškai priima vandenilio perdavimo tinklo operatorius.

3. Tuo atveju, jeigu vandenilio perdavimo tinklo ir su juo susijusios infrastruktūros nuosavybės teisės toje pačioje įmonėje perduodamos tam, kad būtų įvykdyti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklos rūšių atskyrimo reikalavimai, su perduodama infrastruktūra susiję leidimai ir žemės naudojimo teisės taip pat perduodami naujam savininkui.

4. Tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės:

1) tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonės, vykdančios vandenilio gamybos ar vandenilio tiekimo veiklą, ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar paties vandenilio perdavimo tinklo arba įgyvendinti kontrolės ar valdymo teises vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus arba vandenilio perdavimo tinklo atžvilgiu;

2) tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar vandenilio perdavimo tinklo ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonės, vykdančios vandenilio gamybos ar vandenilio tiekimo veiklą, arba įgyvendinti kontrolės ar valdymo teises tokios įmonės atžvilgiu, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu;

3) skirti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus priežiūros ir valdymo organų narius arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų narius ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, vykdančią vandenilio gamybos ar vandenilio tiekimo veiklą, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu;

4) tas pats asmuo neturi teisės kartu būti ir įmonės, vykdančios vandenilio gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, ir perdavimo tinklo operatoriaus priežiūros organų, valdymo organų arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų nariu.

5. Įmonė, atliekanti kurią nors iš vandenilio gamybos ar tiekimo funkcijų bet kurioje kitoje valstybėje, kurios vandenilio perdavimo tinklas yra sujungtas su Lietuvos Respublikos vandenilio perdavimo tinklu, neturi teisės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar paties vandenilio perdavimo tinklo, ar turėti kokių nors kitų teisių jo atžvilgiu.

6. Šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytos įmonės, atliekančios kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, apima įmones, atliekančias kurią nors iš vandenilio gamybos ar tiekimo, gamtinių dujų gavybos ar tiekimo ir elektros gamybos ar tiekimo funkcijų. Atitinkamai šio straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti perdavimo tinklo operatoriai ir patys perdavimo tinklai apima tiek vandenilio perdavimo tinklo operatorius ar perdavimo tinklus, tiek gamtinių dujų bei elektros perdavimo sistemos operatorius ir perdavimo sistemas.

7. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytos teisės visų pirma apima:

1) įgaliojimus naudotis balsavimo teisėmis;

2) įgaliojimus skirti priežiūros organų, valdymo organų ir kito įmonei atstovaujančio organo narius;

3) kontrolinio akcijų paketo valdymą ir disponavimą juo.

8. Tuo atveju, jeigu šio straipsnio 4 dalyje nurodytas asmuo yra valstybės institucija, įstaiga, organizacija ar kitas viešasis asmuo, laikoma, kad perdavimo veiklos atskyrimas yra tinkamai įgyvendintas, jeigu perdavimo tinklo operatorių ir asmenis, vykdančius vandenilio gamybos ar tiekimo veiklą, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja atskiros valstybės institucijos, įstaigos, organizacijos ar kiti viešieji asmenys.

9. Jeigu įmonė apima gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorių, kurio veikla atskirta pagal šio įstatymo nuostatas, ir integruotą vandenilio perdavimo tinklo operatorių, tokia įmonė gali vykdyti vandenilio gamybos ar tiekimo veiklą, tačiau negali vykdyti gamtinių dujų ar elektros energijos gamybos ar tiekimo veiklos. Jeigu tokia įmonė vykdo vandenilio gamybos ar tiekimo veiklą, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius privalo laikytis šio įstatymo nuostatų, nustatančių nepriklausomo perdavimo sistemos operatoriaus veiklos reikalavimus. Tokia įmonė ir visi jos padaliniai negali

užsakyti ar naudoti pajėgumų vandenilio įleidimui į gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemas, kurias eksploatuoja ši įmonė.

41 straipsnis. Horizontalus vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai vandenilio perdavimo tinklo operatorius yra įmonė, kuri užsiima gamtinių dujų arba elektros energijos perdavimo arba skirstymo veikla, jis savo teisine forma, organizacine struktūra ir priimdama sprendimus turi būti nepriklausoma nuo kitų įmonės veiklos rūšių, nesusijusių su vandenilio perdavimu.

2. Iki 2030 m. gruodžio 31 d. šio straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklai nėra taikomi ir šiuo laikotarpiu sąnaudų ir naudos analizė neatliekama. Apie tokios išimties suteikimą Taryba praneša Europos Komisijai.

3. Nuo 2031 m. sausio 1 d. Taryba, remdamasi viešai paskelbiama teigiama sąnaudų ir naudos analize, gali leisti taikyti nuo šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų nukrypti leidžiančias nuostatas vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus veiklai, jeigu pateikia teigiamą tokios nuostatos taikymo vertinimą. Apie leidimą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą Taryba praneša Europos Komisijai, kartu pateikdama vertinimą, kuriuo remiantis buvo priimtas sprendimas, užtikrinant neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą. Taryba, leidusi taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, ne rečiau kaip kas septynerius metus arba gavusi pagrįstą Europos Komisijos prašymą, paskelbia šios nuostatos poveikio skaidrumui, kryžminėms subsidijoms, tinklo tarifams ir tarpvalstybinei prekybai vertinimą, kuriame taip pat pateikiamas numatomo turto perkėlimo iš gamtinių dujų sektoriaus į vandenilio sektorių kalendorius. Jei Taryba, remdamasi vertinimu, padaro išvadą, kad tolesnis nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas turėtų neigiamą poveikį, arba jei turto perkėlimas jau atliktas, leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą panaikinamas.

42 straipsnis. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai vandenilio skirstymo tinklo operatorius yra vertikalčiai integruotos įmonės dalis (padalinys), jis savo teisine forma, organizacine struktūra ir priimdamas sprendimus turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu ar vandenilio skirstymu. Ši nuostata nereiškia pareigos vandenilio skirstymo tinklo turto nuosavybę atskirti nuo vertikalčiai integruotos įmonės.

2. Užtikrinant vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus nepriklausomumą, taikomi šie reikalavimai:

1) vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus valdymo organų nariai negali dalyvauti integruotos gamtinių dujų įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už vandenilio gavybos, perdavimo ir tiekimo kasdienį organizavimą, valdymo organuose;

2) būtina imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus valdymo organų narių profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti nepriklausomai;

3) vandenilio skirstymo tinklo operatorius turi turėti faktines teises nepriklausomai nuo integruotos gamtinių dujų įmonės ir (ar) integruotos vandenilio įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, reikalingu tinklui eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Šioms užduotims atlikti vandenilio skirstymo tinklo operatorius turi turėti būtinus išteklius, įskaitant technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus. Nuostata, susijusi su vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus faktinėmis teisėmis, neturi kliudyti taikyti tinkamų koordinavimo priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų saugomos patronuojančios įmonės ekonominės ir valdymo priežiūros teisės, kurios netiesiogiai reglamentuojamos šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje, dėl dukterinės įmonės protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos. Patronuojanti įmonė turi teisę patvirtinti vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį kitą lygiavertį dokumentą ir nustatyti savo dukterinės

įmonės bendras įsiskolinimų ribas, kurie vandenilio skirstymo tinklo operatoriui yra privalomi ir kurių pagrindu jis veikia. Ši nuostata nesuteikia patronuojančiai įmonei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų su vandenilio skirstymo tinklo statyba ar atnaujinimu susijusių sprendimų, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio kito lygiaverčio dokumento sąlygų;

4) vandenilio skirstymo tinklo operatorius, vadovaudamasis Tarybos patvirtintais standartiniais reikalavimais, turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytinos priemonės siekiant išvengti diskriminacinio elgesio, ir užtikrinti tinkamą jos įgyvendinimo stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti;

5) vandenilio skirstymo tinklo operatorius paskiria už atitikties programos priežiūrą atsakingą darbuotoją (atitikties pareigūną) ir imasi tinkamų priemonių, kad jis būtų visiškai nepriklausomas nuo vertikaliai integruotos įmonės ir savo funkcijoms atlikti galėtų naudotis visa reikiama vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus ir visų susijusių įmonių informacija. Atitikties pareigūnas reguliariai teikia ataskaitas Tarybai apie atitikties programos įgyvendinimą ir turi teisę tiesiogiai kreiptis į Tarybą dėl bet kokių nustatytų pažeidimų.

3. Taryba stebi ir kontroliuoja, kad vandenilio skirstymo tinklo operatorius, esantis vertikaliai integruotos įmonės dalis (padalinys), negalėtų pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumu konkurencijai iškraipyti. Vertikaliai integruoti vandenilio skirstymo tinklo operatoriai, teikdami informaciją ir kurdami prekės ženklą, turi atskleisti, kad vandenilio tiekimo veiklą vykdo vertikaliai integruotos įmonės dalis (padalinys).

4. Šio straipsnio 1 dalis nedraudžia vertikaliai integruotai gamtinių dujų įmonei ir (ar) vertikaliai integruotai vandenilio įmonei vykdyti gamtinių dujų perdavimo, suskystintų gamtinių dujų pakartotinio dujinimo, saugojimo ir skirstymo veiklą, jeigu laikomasi šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

5. Šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių reikalavimai netaikomi integruotai gamtinių dujų įmonei, kai pagal Gamtinių dujų įstatymą išduota skirstymo licencija ir bendras skirstymo sistemos operatoriaus bei vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus prijungtų vartotojų skaičius išlieka mažesnis kaip 100 tūkst. vartotojų.

43 straipsnis. Vandenilio saugyklos operatoriaus veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai vandenilio saugyklos operatorius yra vertikaliai integruotos įmonės dalis (padalinys), jis savo teisine forma, organizacine struktūra ir priimdamas sprendimus turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu, skirstymu, vandenilio saugojimu.

2. Užtikrinant vandenilio saugyklos operatoriaus nepriklausomumą, taikomi šie reikalavimai:

1) asmenys, atsakingi už vandenilio saugyklos operatoriaus valdymą, neturi priklausyti integruotos vandenilio įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už vandenilio gamybos ir tiekimo kasdienį organizavimą, organizacinei struktūrai;

2) būtina imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į vandenilio saugyklos operatoriaus valdymo organų narių profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti nepriklausomai;

3) vandenilio saugyklos operatorius turi turėti faktines teises nepriklausomai nuo integruotos vandenilio įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, reikalingu sistemai eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Ši nuostata neturi kliudyti taikyti tinkamų koordinavimo priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų apsaugotos patronuojančios įmonės ekonominės ir valdymo priežiūros teisės, kurios netiesiogiai reglamentuojamos šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje, dėl dukterinės įmonės protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos. Patronuojančiai įmonei sudaromos sąlygos patvirtinti vandenilio saugyklos operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį kitą lygiavertį dokumentą ir nustatyti savo dukterinės įmonės bendras įsiskolinimų ribas, kurie vandenilio saugyklos operatoriui yra privalomi ir kurių pagrindu jis veikia. Ši nuostata nesuteikia patronuojančiai įmonei teisės duoti nurodymų dėl

kasdienės veiklos ar dėl atskirų su saugyklų statyba ar atnaujinimu susijusių sprendimų, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio kito lygiaverčio dokumento sąlygų;

4) vandenilio saugyklos operatorius, vadovaudamasis Tarybos patvirtintais standartiniais reikalavimais, turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytinos priemonės siekiant išvengti diskriminacinio elgesio, ir užtikrinti tinkamą jos priežiūrą. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti. Vandenilio saugyklos operatorius paskiria nepriklausomą atitikties asmenį ar organą, atsakingą už atitikties programos įgyvendinimą ir priežiūrą. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas asmuo ar organas reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones. Vandenilio saugyklos operatorius šią ataskaitą paskelbia savo interneto svetainėje.

44 straipsnis. Jungtinis gamtinių dujų ir vandenilio sistemų operatorius

1. Vandenilio tinklų operatorių veiklos atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimai, nustatyti šio įstatymo 40–43 straipsniuose, netrukdo juridiniam asmeniui veikti kaip jungtiniam operatoriui, jeigu jis tuo pačiu metu vykdo dvi ar daugiau veiklų, susijusių su gamtinių dujų ir (ar) vandenilio perdavimu, skirstymu, saugojimu ar terminalų eksploatavimu, ir laikosi šiame įstatyme nustatytų sąlygų.

2. Lietuvos Respublikos teritorijoje jungtiniu operatoriumi gali būti paskirtas asmuo, kuris turi galiojančią gamtinių dujų perdavimo licenciją ir galiojančią vandenilio perdavimo licenciją, išduotas teisės aktų nustatyta tvarka, ir atitinka šio įstatymo 40–43 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

3. Jungtinio operatoriaus veikla turi būti organizuojama taip, kad būtų užtikrintas kiekvienos vykdomos veiklos funkcinis ir sprendimų priėmimo nepriklausomumas, nediskriminacinė trečiųjų šalių teisė naudotis tinklais ir infrastruktūra bei išvengta interesų konflikto tarp skirtingų vykdomų veiklų.

4. Jungtinio operatoriaus veiklą prižiūri Taryba, kuri vertina atitiktį šiame įstatyme nustatytiems veiklos atskyrimo, nepriklausomumo ir nediskriminavimo principams.

5. Jungtinis operatorius privalo užtikrinti asmenims galimybę objektyviomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis gamtinių dujų ir vandenilio tinklais.

6. Asmuo, siekiantis būti paskirtas jungtiniu operatoriumi, Tarybai pateikia prašymą ir dokumentus, pagrindžiančius jo atitiktį šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems reikalavimams.

7. Taryba priima sprendimą dėl jungtinio operatoriaus paskyrimo per 100 darbo dienų nuo asmens prašymo pateikimo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos.

8. Tarybos sprendimas paskirti jungtinį operatorių skelbiamas viešai. Nuo paskyrimo momento jungtinis operatorius privalo vykdyti veiklą pagal šio įstatymo, kitų teisės aktų ir licencijų sąlygas.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS

NAUDOJIMOSI VANDENILIO INFRASTRUKTŪRA ORGANIZAVIMAS

45 straipsnis. Teisė naudotis vandenilio tinklais

1. Taryba ir vandenilio tinklų operatoriai užtikrina galimybę asmenims objektyviomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis vandenilio tinklais.

2. Vandenilio tinklų operatoriai turi teisę naudotis kitų vandenilio tinklų operatorių tinklais, jei tai būtina jų funkcijoms vykdyti, įskaitant funkcijas, susijusias su tarpvalstybiniu vandenilio transportavimu.

3. Vandenilio tinklų operatoriai, vadovaudamiesi Tarybos patvirtintomis ir paskelbtomis naudojimosi vandenilio tinklais sąlygomis, parengia ir teikia Tarybai tvirtinti naudojimosi vandenilio tinklais taisykles. Naudojimosi vandenilio perdavimo tinklu taisyklėse nustatoma ir vandenilio perdavimo tinklo perkrovos valdymo ir pajėgumų paskirstymo tvarka. Taryba turi teisę pareikalauti iš dalies pakeisti tas taisykles, jeigu jos neatitinka Tarybos nustatytų sąlygų.

4. Vandenilio tinklo naudotojai, kurie nėra tiesiogiai prijungti prie vandenilio perdavimo tinklo, turi teisę įleisti ir (ar) išleisti vandenilį į (iš) vandenilio perdavimo tinklą per vandenilio įleidimo ir (ar) išleidimo punktus, vadovaudamiesi vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus parengtomis naudojimosi vandenilio tinklu taisyklėmis.

5. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius, įvertinęs gautus prašymus iš vandenilio gamintojų ir (ar) asmenų, neprijungtų prie vandenilio perdavimo tinklo ir pageidaujančių įleisti ir (ar) išleisti vandenilį iš vandenilio perdavimo tinklo, įrengia vandenilio įleidimo ir (ar) išleidimo punktus, jeigu tokių punktų įrengimas yra ekonomiškai naudingas ir techniškai įmanomas. Tokių punktų įrengimo tvarka nustatoma Vandenilio perdavimo tinklo įrengimo taisyklėse. Informacija apie tokių vandenilio punktų įrengimą yra skelbiama viešai vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus interneto svetainėje. Tokių viešų vandenilio įleidimo punktų įrengimo investicijų išlaidos yra įtraukiamos į vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus reguliuojamo turto bazę, o veiklos sąnaudos, susijusios su šių punktų eksploatavimu, įtraukiamos į viršutinę pajamų ribą.

6. Kai vandenilio gamintojas nėra tiesiogiai prijungtas prie vandenilio perdavimo tinklo, tačiau tiekia vandenilį į vandenilio perdavimo tinklą per vandenilio įleidimo punktą, vandenilio gamintojas turi būti sertifikuotas pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką sertifikavimo schemą.

7. Už naudojimąsi vandenilio įleidimo ir (ar) išleidimo punktu asmenys moka šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytus naudojimosi vandenilio perdavimo tinklu tarifus.

46 straipsnis. Teisė naudotis vandenilio saugyklomis ir vandenilio laikymo vamzdynuose paslaugomis

1. Teisė asmenims naudotis vandenilio saugyklomis ir, kai tai yra techniškai įmanoma ir (arba) ekonomiškai pagrįsta, vandenilio laikymo vamzdynuose paslaugomis, siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą prie tiekimo vartotojams sistemos ir naudotis papildomomis paslaugomis, suteikiama remiantis skaidriais, objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, laikantis Tarybos nustatytų naudojimosi sąlygų.

2. Vandenilio saugyklų operatoriai ir vandenilio įmonės kiekvienais metais paskelbia naudojimosi savo saugyklomis, vandenilio laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis pagrindines sąlygas ir tarifus. Vandenilio saugyklų operatoriai ir vandenilio įmonės šias sąlygas nustato pasikonsultavę su sistemos naudotojais.

3. Taryba imasi būtinų priemonių, kad vandenilio įmonėms ir vartotojams būtų suteikta teisė naudotis vandenilio saugyklomis, vandenilio laikymo vamzdynuose paslaugomis, kai tai yra ekonomiškai naudinga ir yra techninės galimybės, ar kitomis papildomomis paslaugomis taikant iš anksto paskelbtus tarifus ir (arba) kitas naudojimosi šiomis saugyklomis ir vandenilio laikymo vamzdynuose paslaugomis sąlygas ir pareigas. Taryba šiuos tarifus ir jų apskaičiavimo metodikas nustato, pasikonsultavusi su sistemos naudotojais.

47 straipsnis. Teisė naudotis vandenilio terminalais

1. Teisė asmenims naudotis vandenilio terminalais suteikiama objektyviomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis. Vandenilio terminalo operatorius ir vandenilio tinklo naudotojas derasi dėl teisės naudotis vandenilio terminalu. Vandenilio terminalo operatorius patvirtina ir paskelbia viešai teisės naudotis vandenilio terminalu bendrąsias sąlygas. Konkrečios techninės naudojimosi vandenilio terminalais sąlygos yra nustatomos sutartyje tarp vandenilio terminalo naudotojo ir vandenilio terminalo operatoriaus. Kilus ginčui dėl sutarties sąlygų, vandenilio terminalo operatorius ir tinklo naudotojas turi teisę kreiptis į Tarybą dėl ginčo išsprendimo neteisiminiu būdu Energetikos įstatyme nustatyta tvarka.

2. Taryba prižiūri naudojimosi vandenilio terminalais sąlygas ir jų poveikį vandenilio rinkai ir, kai tai būtina, imasi priemonių siekdama apsaugoti konkurenciją ir (ar) užtikrinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų laikymąsi.

48 straipsnis. Prijungimas prie vandenilio tinklų

1. Vandenilio tinklų operatoriai parengia ir teikia tvirtinti Tarybai skaidrią ir efektyvią vandenilio gamyklų, vandenilio saugyklų, įskaitant mažuosius ir vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalų ir nebutinių vartotojų prijungimo prie vandenilio perdavimo tinklo ir (ar) skirstymo tinklo tvarkas ir sąlygas, įskaitant prijungimo prie tinklo technines taisykles, apimančias vandenilio kokybės, slėgio reikalavimus, prijungimo prie vandenilio tinklų įmokų nustatymo principus. Šios tvarkos ir sąlygos nustatomos vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais. Tarybos patvirtintas tvarkas ir sąlygas vandenilio tinklų operatoriai skelbia viešai.

2. Vandenilio gamybos ir vandenilio saugyklos, įskaitant mažuosius ir vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalai, nebutinių vartotojų įrenginiai prijungiami prie vandenilio tinklų laikantis prijungimo prie vandenilio tinklų tvarkos ir sąlygų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje.

3. Vandenilio perdavimo ar skirstymo tinklo operatorius, išduodamas vandenilio gamyklų, vandenilio saugyklų, įskaitant mažuosius ir vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalo, nebutinių vartotojų vandenilio įrenginių prijungimo sąlygas ir prijungimo paslaugos teikimo sutartį, nurodo vandenilio gamybos, saugyklos ar saugojimo įrenginio, vandenilio terminalo įrenginio, nebutinio vartotojo didžiausią pajėgumą (atsižvelgdamas į prisijungti norinčio asmens prašyme nurodytus duomenis ir technines vandenilio tinklo galimybes).

4. Apmokėjimai už vandenilio gamyklų, vandenilio saugyklų ar saugojimo įrenginių, terminalų, nebutinių vartotojų įrenginių prijungimą atliekami šio straipsnio 14 dalyje nustatyta tvarka.

5. Vandenilio tinklo operatorius kiekvienam naujam vandenilio gamintojui, vandenilio saugyklų operatoriumi, mažų ir vidutinių vandenilio saugojimo įrenginių savininkams ar teisėtiems valdytojams, vandenilio terminalo operatoriumi, nebutiniam vartotojui, planuojančiam prijungti įrenginius prie vandenilio tinklo, per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo išduoti preliminarias prijungimo sąlygas gavimo dienos vandenilio tinklo operatoriaus nustatyta tvarka pateikia informaciją apie veiksmus, kurie turi būti atlikti siekiant prijungti vandenilio įrenginius prie vandenilio tinklo, ir pateikia preliminarias prijungimo sąlygas.

6. Vandenilio tinklo operatoriaus išduodamose preliminariose prijungimo sąlygose turi būti nurodoma vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus ar skirstymo tinklo operatoriaus vandenilio įrenginių ir tinklų prijungimo tvarkoje ir sąlygose nurodyta informacija.

7. Preliminarios prijungimo sąlygos galioja 12 mėnesių nuo jų išdavimo vandenilio gamintojui, vandenilio saugyklos operatoriumi, mažojo ar vidutinio vandenilio saugojimo įrenginio savininkui ar teisėtam valdytojui, terminalo operatoriumi, nebutinių vartotojui dienos. Per šioje dalyje nustatytą galiojimo laikotarpį nesuderinus preliminarių prijungimo sąlygų su vandenilio tinklo operatoriumi, norintis prisijungti asmuo netenka teisės teikti prašymo dėl prijungimo prie vandenilio tinklo operatoriaus paslaugos teikti sutarties sudarymo.

8. Visais atvejais vandenilio tinklo operatorius ir asmuo, planuojantis prijungti vandenilio gamyklą ar vandenilio saugyklą, įskaitant mažuosius ir (ar) vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalo, nebutinio vartotojo įrenginius prie vandenilio tinklo, keičiasi visa įrenginiams prijungti prie vandenilio tinklo reikalinga technine ir kita informacija.

9. Preliminariose prijungimo sąlygose nurodomi preliminarūs vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažuosius ir (ar) vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, vandenilio terminalo, nebutinio vartotojo įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo reikalavimai yra skirti asmens būsimų investicijų, būtinų prijungimui atlikti, dydžiui preliminariai įvertinti ir nesukuria nei asmeniui, nei vandenilio tinklo operatoriumi jokių papildomų teisių ir pareigų, išskyrus asmens teisę kreiptis į vandenilio tinklo operatorių dėl vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažuosius ir (ar) vidutinius vandenilio saugojimo įrenginius, terminalo, nebutinio vartotojo įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos teikimo sutarties sudarymo.

10. Vandenilio tinklo operatoriumi ir norinčiam prisijungti asmeniui suderinus preliminarias prijungimo sąlygas, bei asmeniui išpildžius išankstines sąlygas, suteikiančias galimybę kreiptis dėl

prijungimo sutarties, vandenilio tinklo operatorius per 60 kalendorinių dienų nuo asmens prašymo prijungti vandenilio gamyklą ar vandenilio saugyklą, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, vandenilio terminalą, nebuitinio vartotojo įrenginius prie vandenilio tinklo gavimo dienos pateikia vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, terminalo prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos teikimo sutarties ir galutinių prijungimo sąlygų projektą.

11. Vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, terminalo, nebuitinio vartotojo įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo tašką nustato vandenilio tinklo operatorius, atsižvelgdamas į asmens pateiktame prašyme nurodytą esamų ar planuojamų vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, vandenilio terminalo, nebuitinio vartotojo įrenginių buvimo ar statybos (įrengimo) vietą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus.

12. Asmens prašymo išduoti preliminarias prijungimo sąlygas, prašymo sudaryti vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, vandenilio terminalo, nebuitinio vartotojo įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos teikimo sutartį formos, kartu su prašymais pateikiamų dokumentų sąrašu nustatomi vandenilio tinklo operatoriaus vandenilio įrenginių ir tinklų prijungimo tvarkoje ir sąlygose.

13. Vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, terminalo, nebuitinio vartotojo įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo operatoriaus valdomų vandenilio tinklų ar įrenginių darbus atlieka (organizuoja) vandenilio tinklo operatorius. Norintis prisijungti asmuo, suderinęs su vandenilio tinklo operatoriumi, turi teisę projektuoti ir (ar) statyti (įrengti) ir atlikti darbus vandenilio tinklo operatoriaus vardu vandenilio tinkle (jo objektuose ar atskirose jų dalyse) prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos teikimo sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Teikiant prijungimo paslaugą, pastatyti ir (ar) įrengti vandenilio tinklo objektai ir (ar) atskiros jų dalys yra vandenilio tinklo operatoriaus nuosavybė, nekeičiant rekonstruotų ar perkeltų vandenilio tinklo objektų nuosavybės.

14. Vandenilio gamyklų, vandenilio saugyklų, mažųjų ir (ar) vidutinių vandenilio saugojimo įrenginių, vandenilio terminalo, nebuitinių vartotojų įrenginių prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos kaina yra lygi faktinių išlaidų, susijusių su vandenilio tinklo operatoriaus vandenilio tinklo, jo objektų ar atskirų jų dalių projektavimo ir statybos (įrengimo) darbais, kuriuos reikia atlikti siekiant prijungti vandenilio įrenginius ir nebuitinio vartotojo įrenginius prie vandenilio tinklo, sumai.

Visas faktines išlaidas, susijusias su vandenilio gamyklos ar vandenilio saugyklos, mažojo ir (ar) vidutinio vandenilio saugojimo įrenginio, vandenilio terminalo, nebuitinio vartotojo įrenginių prijungimu prie vandenilio tinklo, apmoka asmuo, kurio įrenginiai yra prijungiami prie vandenilio tinklo. Vandenilio gamintojo ar vandenilio saugyklos, įskaitant mažąjį ir (ar) vidutinį vandenilio saugojimo įrenginį, vandenilio terminalo operatoriaus, nebuitinio vartotojo atlikti darbai, nurodyti šio straipsnio 13 dalyje, yra laikomi prijungimo prie vandenilio tinklo paslaugos dalimi.

15. Buitiniai vartotojai prijungiami prie vandenilio tinklų pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas Buitinių vartotojų sistemų prijungimo prie vandenilio tinklų taisykles pagal Tarybos patvirtintus buitinių vartotojų vandenilio sistemų prijungimo prie vandenilio tinklų įkainius. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, suderinusi su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, nustato sutarčių su buitinais vartotojais dėl buitinių vartotojų vandenilio sistemų prijungimo prie vandenilio tinklų standartines sąlygas, kurias vandenilio įmonės paskelbia įmonių interneto svetainėse ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki sutarčių sudarymo ar sutarčių sąlygų pakeitimo.

16. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriai bendradarbiauja su kitais vandenilio skirstymo tinklų operatoriais ir vandenilio perdavimo tinklo operatoriumi, siekdami koordinuoti techninę priežiūrą, vandenilio tinklo plėtrą, naujus prijungimus, eksploatacijos nutraukimą ir vandenilio sistemos eksploatavimą, kad būtų užtikrintas vandenilio sistemos vientisumas, kuo labiau padidintas pajėgumas ir kuo labiau sumažintas energijos, skirtos vandenilio sistemos eksploatavimui, suvartojimas.

17. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius neturi teisės atsisakyti prijungti naują vandenilio gamyklą, saugyklą, vandenilio terminalą ar nebuitinio vartotojo įrenginius, motyvuodamas turimų tinklo pajėgumų galimais apribojimais ateityje arba papildomomis išlaidomis, susijusiomis su būtinu pajėgumų didinimu, išskyrus 49 straipsnyje numatytais atvejais. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius besikreipiančių asmenų lėšomis užtikrina naujo prijungimo taško pakankamą įleidimo ir išleidimo pajėgumą.

49 straipsnis. Atsisakymas suteikti teisę naudotis vandenilio sistema ir leisti prisijungti

1. Vandenilio tinklo operatorius, pateikdamas argumentuotus motyvus, gali atsisakyti prijungti arba leisti naudotis vandenilio sistema, jeigu:

- 1) trūksta pajėgumų arba jungčių, ir jų padidinimas būtų ekonomiškai nepagrįstas;
- 2) atsirado esminių ekonominių ir finansinių sunkumų, susijusių su sudarytų įsipareigojimų vykdymu;
- 3) teisės naudotis vandenilio sistema suteikimas keltų grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo užtikrinimo pagrindų įstatyme.

2. Atsisakymas prijungti ar naudotis vandenilio sistema turi būti pagrįstas, objektyvus, nediskriminacinis ir skaidrus, nurodant visus ekonominius bei techninius argumentus. Operatorius privalo raštu informuoti pareiškėją apie atsisakymo priežastis.

3. Taryba turi teisę įpareigoti vandenilio sistemos operatorių suteikti teisę naudotis vandenilio sistema, jeigu nustato, kad vandenilio sistemos operatoriaus atsisakymas yra nepagrįstas.

4. Jeigu buvo atsisakyta prijungti ar suteikti teisę naudotis vandenilio sistema dėl pajėgumų ar jungčių trūkumo, Taryba, įvertinusi ekonominę pagrįstumą, gali įpareigoti vandenilio sistemos operatorių atlikti reikalingus sistemos patobulinimus, kai potencialus klientas (sistemos naudotojas) įsipareigoja padengti patobulinimų išlaidas arba jų dalį ir vandenilio sistemos operatoriui yra pateikiamos tinkamos įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemonės.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGA IR MAŽMENINĖ VANDENILIO RINKA

50 straipsnis. Vartotojų teisių apsaugos priemonės

1. Vartotojų teisių apsaugos tikslas – užtikrinti vartotojų teisę į saugų, patikimą, ekonomiškai pagrįstą ir skaidrų vandenilio tiekimą, sąžiningą kainodarą bei informacijos prieinamumą. Vandenilio vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos valstybinę priežiūrą ir kontrolę pagal kompetenciją atlieka Taryba ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

2. Nepažeisdami vartotojų teisių pagal kitus teisės aktus, vartotojai turi teisę:

1) su laisvai pasirinkta vandenilio tiekimo įmone sudaryti sutartį, kurioje nurodoma vandenilio tiekėją nurodantys duomenys ir adresas, teikiamos paslaugos, siūlomų paslaugų kokybės lygis ir pradinio prijungimo terminas, siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys, priemonės, kurias naudojant galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus ir mokėjimus už techninę priežiūrą, sutarties galiojimo laikotarpis, paslaugų teikimo atnaujinimo ir nutraukimo bei sutarties pratęsimo ir nutraukimo sąlygos, taip pat tai, ar numatyta teisė nutraukti sutartį netaikant sankcijų, kompensavimas ir pinigų grąžinimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio, įskaitant netikslas ir vėluojančias sąskaitas, teisė pasinaudoti neteisimine ginčų nagrinėjimo procedūra, informacija apie vartotojų teises ir skundų nagrinėjimą. Visa šiame punkte nurodyta informacija skelbiama vandenilio tiekimo įmonės interneto svetainėje. Visos sąlygos turi būti sąžiningos ir pateiktos vartotojams susipažinti iš anksto prieš sudarant ar patvirtinant sutartį;

2) keisti vandenilio tiekėją nemokamai ir per Tarybos nustatytą terminą;

3) iš vandenilio tiekimo įmonės gauti aiškią informaciją apie taikomas kainas, tarifus ir apie standartines tiekimo sąlygas;

4) gauti tikslią informaciją apie savo vartojimą ir sąskaitas;

3. Vartotojų ginčiai ir skundai nagrinėjami vadovaujantis Energetikos įstatymo 34 straipsnio ir 34¹ straipsnio nuostatomis. Visi vartotojai turi teisę reikalauti, kad vandenilio tiekimo įmonė teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai, sąžiningai bei operatyviai nagrinėtų skundus, o prireikus kreiptis į Vartotojų teisių apsaugos tarnybą ar Tarybą;

4. Kitų (ne buitinių) vartotojų ir vandenilio įmonių ginčai nagrinėjami ne teismo tvarka pagal Tarybos nustatytas atitinkamų ginčų nagrinėjimo taisykles.

5. Vandenilio tiekimo įmonė be jokio išankstinio įspėjimo tol, kol išnyksta toliau išvardytos priežastys, gali nutraukti vandenilio perdavimą, skirstymą ar tiekimą, kai:

1) dėl vartotojų veiksmų kyla perdavimo ar skirstymo sistemų avarijos grėsmė arba kenkiama vandenilio sistemos saugumui ir patikimumui;

2) vartotojo sistema kelia grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai ar turtui;

3) kyla avarija ar ekstremalioji energetikos padėtis, dėl kurių neįmanoma tęsti vandenilio perdavimo, skirstymo ar tiekimo konkrečioms vartotojams, jeigu tenkinami Energetikos įstatyme nustatyti apribojimų ekstremaliųjų energetikos padėčių metu taikymo pagrindai.

6. Diegiant naujus tinklus ar atnaujinant esamus, turi būti numatyta galimybė įrengti išmaniąsias apskaitos sistemas. Išmaniųjų apskaitos sistemų diegimą, techninius reikalavimus ir duomenų perdavimo standartus nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos.

7. Vartotojai turi teisę nemokamai gauti prieigą prie savo apskaitos duomenų.

8. Taryba užtikrina vartotojų informavimą ir švietimą apie jų teises bei galimybes vandenilio rinkoje.

51 straipsnis. Vandenilio tiekėjo keitimas

1. Vartotojas turi teisę bet kuriuo metu keisti vandenilio tiekėją be papildomų mokesčių.

2. Skirstymo sistemos operatorius užtikrina vandenilio tiekėjo keitimo techninį įgyvendinimą per Tarybos nustatytą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip trys savaitės.

3. Vandenilio tiekėjo keitimas neturi sukelti tiekimo pertraukų vartotojui.

4. Informacija apie vandenilio tiekėjo keitimą vartotojams teikiama aiškia, prieinama forma, įskaitant per bendruosius kontaktinius punktus.

5. Vandenilio tiekėjų keitimo procedūras ir informacijos mainų tvarka nustatyta Tiekimo ir vartojimo taisyklėse.

52 straipsnis. Duomenų valdymas

1. Vartotojų duomenys gali būti tvarkomi tik teisėtais tikslais, laikantis asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

2. Duomenų valdytojai – vandenilio tiekėjai, operatoriai ar trečiosios šalys – turi užtikrinti duomenų saugumą, vientisumą ir konfidencialumą.

3. Vartotojas turi teisę:

1) gauti informaciją apie tai, kaip tvarkomi jo duomenys;

2) duoti arba atšaukti sutikimą dėl duomenų perdavimo trečiosioms šalims;

3) perkelti duomenis kitam vandenilio tiekėjui.

4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija prižiūri, kaip užtikrinamas duomenų valdymo skaidrumas vandenilio sektoriuje.

53 straipsnis. Bendras kontaktinis punktas

1. Siekiant didinti vartotojų informuotumą, Taryba užtikrina bendro kontaktinio punkto veikimą, kuriame vartotojai gali gauti informaciją apie:

1) vandenilio tiekėjus ir jų pasiūlymus;

- 2) sutarties sudarymo, keitimo ir nutraukimo tvarka;
  - 3) ginčų ir skundų sprendimo ir pagalbos priemonės.
2. Bendras kontaktinis punktas teikia informaciją elektroninėmis ir kitomis prieinamomis priemonėmis.

DVYLYKTASIS SKIRSNIS TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

54 straipsnis. Tarybos tarptautinis bendradarbiavimas

Vykdydama tarptautinį bendradarbiavimą, Taryba:

- 1) rengia Europos Komisijai reikalingas vandenilio rinkos ataskaitas;
- 2) tarptautiniais klausimais bendradarbiauja su Agentūra ir valstybių narių reguliavimo institucijomis ir teikia joms visą užduotims vykdyti būtiną informaciją;
- 3) užtikrina tokią iš Agentūros ir valstybių narių reguliavimo institucijų gaunamos informacijos konfidencialumo lygį, kokio reikalauja informaciją perduodanti institucija;
- 4) keičiasi duomenimis regioniniu lygmeniu, siekdama prisidėti prie svarbiausių rinkos procesų suderinimo;
- 5) bendradarbiauja su valstybių narių reguliavimo institucijomis bent regioniniu lygmeniu, siekdama skatinti rengti eksploatacines priemones, bendras vandenilio biržas ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymą ir sudaryti sąlygas tinkamam sujungimo pajėgumų lygiui užtikrinti regione ir tarp regionų, sudarant galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą. Taryba siekia koordinuoti visų vandenilio perdavimo tinklo operatoriams ir kitiems rinkos dalyviams skirtų tinklo nuostatų ir perkrovos valdymo taisyklių rengimą. Visi šiame punkte išvardyti veiksmai yra atliekami konsultuojantis su kitomis nacionalinėmis institucijomis ir nedarant įtakos jų specialiajai kompetencijai;
- 6) turi teisę tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis;
- 7) teikia Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai informaciją apie tarptautinio bendradarbiavimo klausimus, tiesioginiai susijusius su Vyriausybės vykdoma užsienio politika.

55 straipsnis. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus bendradarbiavimas su užsienio valstybių vandenilio perdavimo tinklų operatoriais

1. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius bendradarbiauja su Europos Sąjungos valstybių vandenilio perdavimo tinklų operatoriais siekdamas sukurti konkurencingą vandenilio vidaus rinką:
  - 1) spręsdamas tarpvalstybinius vandenilio sektoriaus klausimus;
  - 2) derindamas techninius vandenilio perdavimo reikalavimus;
  - 3) užtikrindamas vandenilio perdavimo tinklo darbo saugumą nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, įskaitant avarijų prevenciją, jų padarinių šalinimą ir vandenilio sistemos veikimo atkūrimą;
  - 4) įgyvendindamas strateginius vandenilio sektoriaus projektus, priskirtus vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus kompetencijai;
  - 5) kitais vandenilio perdavimo tinklo valdymo ir organizavimo tikslais.
2. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius su Europos Sąjungos valstybių vandenilio perdavimo tinklų operatoriais bendradarbiauja Europos Sąjungos ir regioniniu lygmeniu.
3. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius, atlikdamas jam pavestas funkcijas, nepažeisdamas nacionalinių ir Europos Sąjungos teisės aktų gali sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių vandenilio perdavimo tinklų operatoriais, reguliavimo institucijomis, pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių ir regioninių organizacijų, asociacijų, komitetų, komisijų ir darbo grupių veikloje.

4. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius dalyvauja Europos vandenilio tinklo operatorių tinklo (toliau – ENNOH) veikloje. Vandenilio perdavimo tinklo operatorius, dalyvaudamas ENNOH veikloje ir bendradarbiaudamas su Europos Sąjungos valstybių vandenilio perdavimo tinklų operatoriais, vadovaujasi Reglamento (ES) 2024/1789 57 ir 59 straipsnių nuostatomis. Vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus pagrįstos sąnaudos, susijusios su dalyvavimu šios organizacijos veikloje, Tarybos nustatyta tvarka įvertinamos nustatant ar koreguojant vandenilio perdavimo paslaugų kainų viršutines ribas.

5. Taryba vykdo vandenilio perdavimo tinklo operatoriaus techninio bendradarbiavimo su Europos Sąjungos valstybių operatoriais stebėseną, užtikrindama atitiktį šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2024/1789, kituose Europos Sąjungos reglamentuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams.

56 straipsnis. Vandenilio skirstymo tinklo operatoriaus bendradarbiavimas su užsienio valstybių vandenilio skirstymo tinklų operatoriais

1. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius bendradarbiauja su kitų Europos Sąjungos valstybių narių vandenilio skirstymo tinklų operatoriais siekdamas užtikrinti veiksmingą, saugų ir patikimą tarpvalstybinį vandenilio srautų valdymą, suderintą techninį tinklų veikimą ir rinkos integraciją.

2. Bendradarbiavimas apima informacijos mainus, jungčių planavimą ir eksploatacijos koordinavimą, techninių reikalavimų ir standartų suderinimą bei veiksmų, susijusių su tarpvalstybinio vandenilio tinklų plėtra, derinimą.

3. Vandenilio skirstymo tinklo operatorius, bendradarbiaudamas su užsienio valstybių vandenilio skirstymo tinklų operatoriais, privalo laikytis Europos Sąjungos teisės aktų, Lietuvos Respublikos teisės aktų ir Tarybos nustatytų reikalavimų.

4. Taryba prižiūri šio straipsnio nuostatų įgyvendinimą ir, prireikus, teikia metodines rekomendacijas dėl bendradarbiavimo tvarkos.

TRYLIKTAJIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57 straipsnis. Atsakomybė

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Energetikos įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

58 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus, 6 straipsnio 1 dalies 6, 7 ir 9 punktus, 7 straipsnio 4 dalis, 5 dalies 1, 2, 3, 7 ir 8 punktus, 6 dalies 1, 2, 3, 7, 8, 11, 17 ir 18 punktus ir 18 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2026 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punktą įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 4 punktą įsigalioja 2032 m. sausio 1 d.

4. Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktai įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.

5. Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 9 punktą įsigalioja 2032 m. sausio 1 d.

6. Šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2029 m. sausio 1 d.

7. Šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 1 punktą įsigalioja 2026 m. rugpjūčio 1 d.

8. Šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktai įsigalioja 2029 m. liepos 1 d.

9. Šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 7 ir 8 punktai įsigalioja 2026 m. rugpjūčio 1 d.

10. Šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalies 1 punktą įsigalioja 2027 m. liepos 1 d.

11. Šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalies 2, 3, 7, 8, 11 ir 17 punktai įsigalioja 2029 m. sausio 1 d.

12. Šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalies 9, 10 punktai įsigalioja 2030 m. sausio 1 d.

13. Šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalies 18 punktą įsigalioja 2026 m. rugpjūčio 1 d.

14. Šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2030 m. sausio 1 d.

15. Atsižvelgiant į šiame straipsnyje numatytų įstatymo straipsnių įsigaliojimą, energetikos ministras, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba priima atitinkamus šio įstatymo nuostatas įgyvendinančius teisės aktus.

16. Asmenys, vykdantys šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje išvardintas veiklas, ne vėliau kaip per vienerius metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo datos privalo įgyti veiklos vandenilio sektoriuje leidimus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB.

2. 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 (nauja redakcija).
